

ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

**YAŞAM BOYU ÖĞRENME BAĞLAMINDA,
ÜLKEMİZ MİLLİ EĞİTİM SİSTEMİNDE YER ALAN
SANAT EĞİTİMCİLERİNİN
MESLEKİ GELİŞİM OLANAKLARI**

Hazırlayan

Belkız KARAMAN

Danışman

Doç. Dr. Ali SEYLAN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Samsun, 2012

ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

**YAŞAM BOYU ÖĞRENME BAĞLAMINDA,
ÜLKEMİZ MİLLİ EĞİTİM SİSTEMİNDE YER ALAN
SANAT EĞİTİMCİLERİNİN
MESLEKİ GELİŞİM OLANAKLARI**

Hazırlayan

Belkız KARAMAN

Danışman

Doç. Dr. Ali SEYLAN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Samsun, 2012

KABUL VE ONAY

Belkız KARAMAN tarafından hazırlanan “Yaşam Boyu Öğrenme Bağlamında Ülkemiz Milli Eğitim Sisteminde Yer Alan Sanat Eğitimcilerinin Mesleki Gelişim Olanakları” başlıklı bu çalışma, 08/08/2012 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda, oybirliğiyle başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans Çalışması olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Doç.Dr. Ali TOMAK

Üye : Doç.Dr. Ali SEYLAN

Üye : Yrd.Doç.Dr. Yücel ÖKSÜZ

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

08/08/2012

Prof.Dr. Metin EKER

Müdür

BİLİMSEL ETİK BİLDİRİMİ

Hazırladığım Yüksek Lisans tezinin proje aşamasından sonuçlanmasına kadar olan süreçte bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet ettiğimi, tez içindeki tüm bilgileri bilimsel ahlâk ve gelenek çerçevesinde elde ettiğimi, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu çalışmamda doğrudan veya dolaylı olarak yaptığım her alıntıya kaynak gösterdiğimi ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu taahhüt ederim.

08/08/2012

Belkız KARAMAN

TÜRKÇE ÖZET

Öğrencinin Adı-Soyadı	Belkız KARAMAN
Anabilim Dalı	Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı
Danışmanın Adı	Doç. Dr. Ali SEYLAN
Tezin Adı	YAŞAM BOYU ÖĞRENME BAĞLAMINDA, ÜLKEMİZ MİLLİ EĞİTİM SİSTEMİNDE YER ALAN SANAT EĞİTİMCİLERİNİN MESLEKİ GELİŞİM OLANAKLARI

ÖZET

Bilim ve teknolojinin gelişmesiyle birlikte okulda öğrenilen bilgiler mesleğe başladıktan sonra güncelliğini yitirmekte ve zamanla geçersiz hale gelmektedir. Bu bağlamda, eğitimcilerin eğitimi daha da önem kazanmaktadır. Sanatın doğası gereği, yeniliğe daha açık olması beklenen sanat eğitimcilerinin de yaşam boyu öğrenme bağlamında, mesleki gelişimlerini sürekli olarak sürdürmeleri bir zorunluluk olarak görünmektedir.

Yurt dışında sanat eğitimcilerinin mesleki gelişimlerini sağlamak amacıyla oluşturulmuş bazı kurum, kuruluş ve organizasyonlar bulunmaktadır. Bunlar, sanat eğitiminde ortaya çıkan yeni gelişmelerin, yeni ele alışların paylaşılmasında, yayılmasında sanat eğitimcileri üzerinde oldukça etkili olmaktadır. Ayrıca yapmış oldukları aktiviteler, dünyadaki sanat eğitimcileri arasındaki iletişimin sağlanması açısından da önem görülmektedir. Ülkemizde ise sanat eğitimcilerinin mesleki açıdan kendilerini geliştirebilecekleri organizasyonların olmayışı ya da eksikliği yaşam boyu öğrenme bağlamında bir problem olarak karşımıza çıkmaktadır. Mesleki donanımını sürekli olarak geliştiremeyen, kendilerini yenilemeyen veya buna imkan bulamayan sanat eğitimcilerinin sanat eğitimi derslerini, amaç ve hedeflerine ulaştırmada yetersiz kalabilecekleri söylenebilir.

Anahtar Sözcükler

Yaşam boyu öğrenme, sanat eğitimi, sanat eğitimcisi, mesleki gelişim.

ENGLISH ABSTRACT

Student's Name and Surname	Belkız KARAMAN
Department's Name	Fine Arts Education Department
Name of the Supervisor	Assistant Proffesor Ali SEYLAN
Name of the Thesis	OUR COUNTRY NATIONAL EDUCATIONAL SYSTEM OF LIFE-LONG LEARNING IN THE CONTEXT OF ART EDUCATORS IN THE PROFESSIONAL DEVELOPMENT OPPORTUNITIES

ABSTRACT

With the development of science and technology, information learned in school are changed after the start of the profession and become void Due to constantly open to new art, art educators need to provide professional development in the context of lifelong learning.

Some institutions abroad in order to ensure the professional development of arts educators, institutions, organizations are available. These art education, art educator is very useful in monitoring developments in the world is emerging. In addition, they have done in this community arts education activities, is important for ensuring communication between the world of art educators. Art educators to develop themselves professionally in our country, this kind of art educators in our country because of the lack of organizations remain unaware of developments related to their profession causes. Professional equipment is an art educator developed fully the purpose of art education, delivering courses are inadequate.

Key Words

Life-long learning, art education, art teacher.

ÖNSÖZ

Ülkemizde sanat eğitimcilerinin meslek yaşamları boyunca, gelişimlerine yardımcı olacak kurum, kuruluş, ortam ve etkinliklerinin nicelik ve nitelikleri, günün değişen koşullarına uygun olarak, kendilerini geliştirmeleri açısından oldukça önemli görülmektedir. Kendilerini sürekli yenileme imkanı bulan ve geliştiren sanat eğitimcileri, nitelikli sanat eğitimi uygulamalarıyla birlikte özgün ve eleştirel düşünen, beğeni düzeyi yüksek bireylerin topluma kazandırılmasında daha etkin işlevler görebilirler.

Sanat eğitimcilerinin gelişmeleri adına yapılan etkinlikler, kurum ve kuruluşlar, organizasyonlar çağı yakalamak, değişime ulaşabilmek amacıyla uluslararası araştırmalarda bulunurlar ve iletişim kurdukları bazı ülkelerle yaptıkları bilgi alışverişi bağlamında kendi ülkelerindeki sanat eğitimini dünya standartları seviyesine ulaştırmayı amaçlarlar. Bu amaç kapsamında yapılan çalışmalarla sanat eğitimcisine mesleki gelişim açısından yardımcı olurlar. Sanat eğitiminde kalitenin artırılması adına, eğitimcinin mesleki gelişimine yardımcı olacak çalışmaların dünyadakiyle karşılaştırılması sonucunda farkın incelenmesi ve değerlendirilmesi, sanat eğitimcisinin kendini geliştirmesi adına, dersin uygulanmasına katkı sağlar. Bizim ülkemizde ise bu kurumların yerini doldurabilecek derecede öneme sahip bir kurum yoktur. Bu nedenle öğrenimin daha verimli olmasını sağlayacak yeni eğitsel teknik ve yöntemlerin geliştirilmesi amacıyla sanat eğitimi üzerine araştırmalar ve etkinlikler yapan kurumların bizim ülkemizde de olması gerekmektedir. Yaşam boyu öğrenme bazındaki bu kurumlar kendini yenileyen, eleştirel bir bakış açısıyla kendini sorgulayan, donanımlı, dinamik bir sanat eğitimcisinin ülkemize kazandırılması açısından sahip olduğu öneme dikkat çekmek amaçlanmıştır.

Bu tezin oluşumunda öncelikle, değerli görüş ve düşüncelerinden yararlandığım, bilgisi ve yol göstericiliğiyle bana destek olan danışmanım Doç. Dr. Ali SEYLAN'a özellikle sabrından dolayı sonsuz teşekkür ederim. Ayrıca arkadaşlarıma ve maddi, manevi destekleriyle her zaman yanımda olan aileme teşekkür ederim.

Belkız KARAMAN

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY	i
BİLİMSEL ETİK BİLDİRİMİ.....	ii
TÜRKÇE ÖZET.....	iii
İNGİLİZCE ÖZET	iv
ÖNSÖZ	v
İÇİNDEKİLER	vi

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1 Problem	01
1.2 Alt Problemler.....	02
1.3 Araştırmanın Amacı	03
1.4 Araştırmanın Önemi.....	03
1.5 Sayıtlar	04
1.6 Sınırlılıklar	04
1.7 Yöntem.....	05
1.8 Tanımlar	05

BÖLÜM 2

2.1 YAŞAM BOYU ÖĞRENME	06
2.2 EĞİTİM SİSTEMLERİNDE YAŞAM BOYU ÖĞRENME	10
2.2.1 Avrupa Eğitim Sistemlerinde Yaşam Boyu Öğrenme	10
2.2.2 Türk Eğitim Sistemlerinde Yaşam Boyu Öğrenme	18
2.2.2.1 Kalkınma Planlarında Yaşam Boyu Öğrenme	19
2.2.2.2 Milli Eğitim Temel Kanununda Yaşam Boyu Öğrenme.....	22
2.2.2.3 Milli Eğitim Şuralarında Yaşam Boyu Öğrenme.....	23

BÖLÜM 3

3.1 MODERN SANAT EĞİTİMİ ANLAYIŞLARI	31
3.1.1 Estetik Eğitim.....	31
3.1.2 Sanat Yoluyla Eğitim	34
3.1.3 Disiplin Temelli Sanat Eğitimi.....	36
3.1.4 Görsel Kültür Eğitimi.....	38

BÖLÜM 4

4.1 SANAT EĞİTİMCİSİ YETİŞTİRME ve MESLEKİ GELİŞİM OLANAKLARI	40
4.1.1 Dünyada Sanat Eğitimsi Yetiştiren Kurumların Karakteristikleri	40
4.1.2 Dünyada Sanat Eğitimsilerinin Mesleki Gelişim Olanakları.....	44
4.1.2.1 Uluslararası Sanat Eğitimi Organizasyonları	44
4.1.2.2 Amerika ve Kadana' da Sanat Eğitimi Organizasyonları	46
4.1.2.3 Avusturalya'da Sanat Eğitimi Organizasyonları.....	53

4.1.2.4 Avrupa’da Sanat Eğitimi Organizasyonları	55
4.1.2.5 Uzak Doğu’da Sanat Eğitimi Organizasyonları	56
4.1.2.6 Sanat Eğitimi Vakıfları.....	58
4.1.2.7 Uluslararası Kaynak Niteliği Taşıyan Web Siteleri	59
4.1.2.8 Müzelerin Sanat Eğitimi Organizasyonları	61
4.2 MİLLİ EĞTİM SİSTEMİMİZDE SANAT EĞİTİMCİSİ YETİŞTİRME VE MESLEKİ GELİŞİM OLANAKLARI	62

BÖLÜM 5

5.1 SONUÇ	66
5.2 ÖNERİLER	68
KAYNAKÇA	69

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1 PROBLEM

İnsanın çevreye uyum sağlamasının temel dinamiğini öğrenme etkinliği oluşturur. Bu öğrenmeler, fiziksel ihtiyaçları öğrenmeyi amaçlayan, basit eylemlerden son derece kompleks entelektüel eylemlere kadar genişletilebilir. Yaşam boyu öğrenme, öğrenmelerin sürekliliğinin önemine vurgu yapan bir kavramdır. Formal öğrenmenin yanında informal öğrenmeyi de içine alan bu kavram, her bireyin topluma uyum sağlayabilecek bilgi düzeyine erişmesini ve kendini geliştirerek hayatın her alanına aktif katılımını sağlar. Yaşam boyu öğrenme kavramı, eğitime yönelik uluslararası projeler yoluyla desteklenerek, bilginin dağılımına imkan sağlar. Çeşitli alanlara yönelik yapılan eğitim faaliyetleriyle insanları öğrenmeye teşvik eder. Eğitimde, hızla gelişen teknoloji ve iletişimin kullanılmasına fırsat tanıyarak, eğitim öğretimin kalitesini artırır.

Bilim ve teknolojideki hızlı gelişmeler ve bu gelişmelerin sürekliliği göz önüne alındığında insanların edindikleri bilgileri yaşam boyunca kullanmaları olanaksızlaşmaktadır. Bilginin çok hızlı bir şekilde çoğalması, eskimesi, değerini yitirmesi; yerine yeni bilgilerin gelmesi, günümüz biliminin genel karakteristiği olmuştur. Yaşamın tüm alanları bundan etkilenmektedir. Görevi insanları geleceğe hazırlamak olan eğitim kurumları bu değişimi yönetmekle sorumludur. Eğitimcilerin öğrencilik hayatlarında kazandıkları bilgilerin, mesleki hayatlarının ileriki dönemlerinde yetersiz kalacağı gerçeği göz önüne alınmak durumundadır. Bu bağlamda eğitimcilerin sürekli kendilerini geliştirip yenilemeleri bir gereklilik olarak karşımıza çıkmaktadır.

Sanat eğitimi, sanatın hızlı değişen pratikleri ve eğitimin gelenekçi yapısı arasında gelişen bir disiplin kimliği taşımaktadır. Sanat eğitimcisi öğrencilerin duygu, düşünce, ve yaratıcı çabalarının gelişimine fırsat tanıyarak, öğrencinin kendini gerçekleştirmesine büyük katkı sağlar. Estetik beğeni düzeyi yüksek, kendi kültürünü tanıyan, çevresine eleştirel bir gözle bakabilen bireyler yetiştirmek, günümüz eğitim sistemi içinde sanat eğitimcilerinin görevi olmuştur. Etkili bir sanat eğitimi, sürekli araştıran, öğrenen ve

dünyadaki gelişmelerden haberdar olan sanat eğitimcileri ile ancak hedeflerine ulaşma şansı bulabilirler. Bireysel çabaların dışında kurumsal destek bu noktada önemli görünmektedir. Örneğin, Amerika'da görsel sanatlar eğitimcilerinin mesleki gelişimlerine destek olmak amacıyla üniversitelere, kurum ve kuruluşlara bağlı veya bağımsız organizasyonlar tarafından yapılan etkinlikler oldukça etkili olmaktadır. Ancak ülkemizde aralıklı olarak yapılan ve daha çok akademik dünya ile sınırlı kalan sempozyumlar dışında etkinliklere pek rastlanmamaktadır.

Ülkemizde milli eğitim sisteminde yer alan sanat eğitimcilerinin yaşam boyu öğrenme kapsamında kendilerini süreklilik içerisinde geliştirmeye imkan sağlayacak bireysel ve kurumsal etkinliklerinin niteliği, sanat eğitimi ve eğitim sisteminin etkinliği açısından bir problem durumu ortaya koymaktadır.

1.2 ALT PROBLEMLER

Yukarıda yer alan probleme bağlı olarak araştırmada aşağıdaki sorulara cevaplar aranacaktır.

1. Yaşam boyu öğrenme, eğitim sistemlerinde ne derece öneme sahiptir?
2. Yaşam boyu öğrenmenin ülkemiz milli eğitim sistemindeki yeri nedir?
3. Dünyada, sanat eğitimcilerinin mesleki gelişimlerini sağlamaya yönelik ne gibi organizasyonlar bulunmaktadır? Bu organizasyonlarda sanat eğitimcilerinin yararlanabilecekleri ne gibi etkinliklere yer verilmektedir?
4. Ülkemizde sanat eğitimcilerinin mesleki gelişimlerini sağlayacak organizasyonlar var mıdır?

1.3 ARAŞTIRMANIN AMACI

Yaşam boyu öğrenmenin sanat eğitimcisinin mesleki gelişiminde oynadığı anahtar role dikkat çekmektedir. Bu bağlamda, sanat eğitimcilerin gelişimini sağlamak amacıyla dünyada oluşturulan yapı ve organizasyonların amaçlarının ve etkinliklerinin incelenmesi ile yapılacak saptamalar; ülkemizdeki uygulama olanaklarının karşılaştırılması ile bu etkinliklerin değerine yapılacak vurgu bilimsel bir araştırma ekseninde değerli görülmektedir.

Sanat eğitimcilerinin, dünyadaki hızlı gelişmeler karşısında alanlarıyla ilgili gelişmelerden haberdar olmalarının, mesleki gelişimlerini arttırdığı bilinmektedir. Bu açıdan gelişmiş ülkeler, sanat eğitimcilerinin mesleki gelişimlerine faydalı olacak kurum, kuruluş ve organizasyonlara sahiptir. Ülkemizde ise bu öneme sahip yapıların olmayışı sanat eğitimi alanında büyük bir eksiklik olarak karşımıza çıkmaktadır. Sanat eğitimi alanında yaşam boyu öğrenme sağlayan bu kurumların, gelişmeler karşısında kendini yenileyen, alanıyla ilgili araştırma ve incelemelerde bulunan sanat eğitimcilerinin, ülkemize kazandırılması açısından sahip oldukları öneme dikkat çekmek amaçlanmıştır

Araştırma, sanat eğitimcilerinin mesleki gelişimlerini sürdürmede etkin olabilecek yapıların ve etkinliklerin belirlenmesini ve bu doğrultuda öneriler geliştirilmesini amaçlamaktadır.

1.4 ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Ülkemizde eğitim programları Milli Eğitim Bakanlığı tarafından geliştirilmektedir. Sistemin öğretmen ihtiyacı ise YÖK bünyesinde yer alan üniversitelerin, eğitim fakülteleri aracılığı ile gerçekleştirilmektedir. Eğitim sisteminin başarısı için eğitim programlarının niteliği kadar eğitimcilerin niteliği büyük önem taşır. Eğitimci niteliğinin artması sistemin doğru çalışmasının en önemli şartı olarak görünmektedir. Sanat eğitimcisinin uygulamalarındaki niteliğinin arttırılmasına yönelik kendini geliştirmesinin bağlı olduğu şartların belirlenmesi önemli görünmektedir.

Özellikle öğrenmelerin yaşam boyunca, mesleki gelişimlerine katkı sağlayacak imkanların araştırılması, saptanması ve buna ilişkin önerilerde bulunulması öğretmenlerin niteliğinin artırılması açısından değerli görülmektedir.

Sanat eğitimcilerinin, kendini geliştirerek, alanına yönelik bilgi birikimini arttırması gereklidir. Bu açıdan ülkemizde sanat eğitime yönelik organizasyonlara ihtiyaç duyulmaktadır. Bu organizasyonlar çerçevesinde geliştirilen etkinliklerle birlikte sanat eğitimcisi alanıyla ilgili gelişmelere ulaşabilme imkanı bulacaktır. Dolayısıyla sanat eğitimcisinin gelişmesine yönelik yapı ve organizasyonlara olan ihtiyaca dikkat çekilmesi önemli görülmektedir.

1.5 SAYILTILAR

Genel olarak eğitimin, özelde de sanat eğitiminin değişen şartlara uygun bir çerçevede kendini sürekli yenilemesi, bu bağlamda da sanat eğitimcilerinin meslek yaşamları boyunca kendilerini aktif bir şekilde geliştirmelerinin, sistemin doğru ve etkin işletilmesi bakımından zorunlu olduğu varsayılmaktadır. Ülkelerin gelişmişliğinin tüm alanlarının birlikte geliştiği varsayımından hareketle, sanat eğitimcilerinin kendilerini geliştirme olanaklarının gelişmiş ülkelerde daha fazla olacağı düşüncesi ile ülkemiz olanakları karşılaştırılarak veri elde edilmeye çalışılmıştır.

1.6 SINIRLILIKLAR

Araştırma konusu, ülkemiz milli eğitim sisteminde yer alan sanat eğitimcilerinin mesleki gelişim olanakları bağlamında dünyadaki organizasyonların değerlendirilmesiyle sınırlı tutularak, problemin sanat eğitim sürecine etkileri üzerinde durulacaktır.

1.7 YÖNTEM

Araştırmada, probleminin çözümlenmesi amacıyla; gerek basılı gerekse internet ortamında yer alan kitap, dergi, makale, bildiri, tez, broşür, ansiklopedi vb. yayınlarla veri tarama ve toplama yöntemi uygulanmıştır.

Dünyada sanat eğitimcilerinin mesleki gelişimlerine katkı veren kurumlar saptanarak çalışma sistemleri, kazanımları ve etkinlikleri incelenmiştir.

1.8 TANIMLAR

Sanat: “İnsanda estetik duygular ve güzellik zevkini uyandıran, güzel eserler ortaya koyma faaliyetidir (Karataş, 2004: 402)”.

Sanat Eğitimi: “Sanat eğitimi, bireyin tüm ruhsal ve bedensel eğitimi bütünlüğü içinde estetik duygularının geliştirilmesi, yetenek ve yaratıcılık gücünün olgunlaştırılması çabası olarak tanımlanmaktadır (Artut, 2001: 89)”.

Öğrenme: “Genel anlamda öğrenme çevresi ile etkileşimi sonucu kişide oluşan düşünce, duyuş ve davranış değişikliğidir (Özden, 2009:21)”.

Öğretmen: “Okulda öğrenmeyi gerçekleştirecek ve toplumsal beklentiler doğrultusunda insanları yetiştirecek olan kişilerdir (Özden, 2009:13)”.

Yaşam boyu öğrenme: Kişisel, vatandaşlığa ilişkin, sosyal ve/veya istihdama ilişkin bir perspektif içerisinde bilgiler, beceriler ve yeterlilikleri geliştirme amacına yönelik olarak hayat boyunca gerçekleştirilen tüm öğrenme faaliyetleridir.

BÖLÜM 2

2.1 YAŞAM BOYU ÖĞRENME

Yaşamı sürdürebilmenin ön şartı olarak öğrenme yetisiyle doğan insan, bu etkinliğini yaşamın sonuna kadar sürdürmek zorundadır. Hayatta kalabilmek için ihtiyaçların nasıl karşılanması gerektiği öğrenme ile gerçekleşir. Bu öğrenmeler, insanın hayatta kalabilmesi için açlık, susuzluk gidermek gibi doğuştan getirdiği öğrenmelerdir. Fakat canlılar içindeki en geniş öğrenme kapasitesine sahip olan insanın, sadece doğuştan getirdiği öğrenmelerle hayatına devam etmesi beklenemez.

İnsan, öncelikli olan ihtiyacı doğrultusunda öğrenmeler gerçekleştirerek, kendisini ve çevresini öğrendikleriyle değiştirir. Değişen çevre ise daha planlı ve programlı öğrenme ihtiyaçları ortaya koymaktadır. Örneğin ilkel topluluklarda öğrenme alet yapma, barınak yapma gibi alt düzey ihtiyaçları karşılamakla sınırlıyken, zamanla bu ihtiyaçların karşılanması, günümüzde öğrenmeyi daha kapsamlı bir şekilde başarılı olma, sosyal statü, toplum tarafından kabul görme gibi üst düzey ihtiyaçları karşılamaya yöneltmiştir. Bunun için, çağı yakalayabilmek ve gelişmelerin gerisinde kalmamak adına insanın içinde yaşadığı dönemin gerektirdiği ölçüde öğrenme gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

Özellikle teknoloji ve iletişimin gelişmesiyle bilginin hızla artması ve bunun sonucunda var olan bilginin güncelliğini çok çabuk kaybetmesi, çağımızda öğrenmeyi nitelikli yaşamın anahtarı haline getirmiştir. Çünkü; eskiden insanlar öğrendikleri bilgileri yaşamlarının geri kalan kısmında kullanabilirken, günümüzde var olan bilgi insanın birkaç yılına bile yetmeyerek güncelliğini kaybetmektedir. Örneğin bilgisayarın tonlarca ağırlıkta, büyük bir oda büyüklüğünde olduğu zamanlarda Bill Gates'in 'her ev ve her masada bir bilgisayar' fikri oldukça saçma bulunurken, günümüzde bilgisayarın otomotivden tıp sektörüne hayatın her alanına, büyük bir çeşitlilikte ve minimum boyutlarda girmiştir. İletişim ve ulaşım teknolojilerinde yaşanan gelişmeler dünyadaki insanları birbirlerine yakınlaştırmakta ve mesafeleri ortadan kaldırmaktadır. Bu da kültürlerarası etkileşime olanak tanımakta, dünyanın herhangi bir yerinde ortaya çıkan

yeni bir buluşun çok kısa süre içerisinde tüm dünyaya yayılmasını sağlamaktadır. Gelişmeler ve beraberinde gelen değişimle birlikte, güçlü iletişim olanaklarına sahip olan bir dünyada bilginin kuşaktan kuşağa aktarılması mümkün görülmemektedir.

Öğrenmenin günümüzde zaman ve mekân tanımaksızın ivmelenecek artması ‘yaşam boyu öğrenme’ kavramına dikkat çekmektedir. “21. yüzyıl bilgi toplumunun getirdiği önemli bir kavramdır “yaşam boyu öğrenme”. Yaşam boyunca bilgi, görgü, beceri, nitelik ve yeterliklerin geliştirilmesine yönelik tüm öğrenim faaliyetlerini içerir (Kenar, 2005:1)

Yaşam Boyu Öğrenme kavramı 1920’lerde Eduard Lindeman tarafından yetişkin eğitimi üzerine yapılan çalışmalarda düşünsel boyutta oluşmaya başlamıştır. (Bilir, 2004:15,25) Yetişkin eğitimiyle ilgili araştırmaları olan Lindeman örgün eğitim sonrası, insanların kendilerini geliştirmesi gerektiğine inanıyordu. Kendini geliştiren yetişkin, aktif yaşam içerisinde yer alacak ve ülke ekonomisine katkı sağlayacaktı. Lindeman öğrenmenin yalnızca okulla sınırlı olmaması ve yaşamın tümüne dağılması gerektiğini savunmuştur. Bu görüşlerini Basil Yeaxle ile paylaşan Lindeman bu düşünceler üzerinde birlikte çalışarak, eğitimi günlük yaşamın bir parçası olarak tanımlamışlardır. Basil Yeaxle 1929 yılında, eğitimi yaşamın bir parçası olarak ele alarak “Yaşam Boyu Eğitim” adlı bir kitap yazmıştır. Bu kitabında;

“Yaşama bağlı bir süreç olarak kavranan eğitim, mesleki olmayan ideallerle ilgilidir, daha doğrusu mesleki eğitimin bıraktığı yerden başlar ve amacı yaşamın bütününe anlam vermektir (Kıvrak, 2007: 48)” der.

Yaşam boyu öğrenmede, yetişkin eğitime önem verilmiş ve çeşitli olanaklarla yetişkinlerin kendilerini geliştirmeleri desteklenmiştir. Fakat yaşam boyu öğrenme sadece yetişkin eğitimiyle sınırlı bir kavram olarak anlaşılmamalıdır. İnsanın hayatının her evresinde kendini geliştirme ihtiyacı olduğu için öğrenmede bir başlangıç ve bitiş noktası belirlemek doğru değildir. Öğrenme tüm hayata yayılan formal ve informal eğitimi kapsamaktadır.

İnsan, hayatı boyunca planlı ya da plansız birçok öğrenme faaliyetinde bulunur. Bu öğrenmeler birbirlerini destekler nitelikte olup, her iki öğrenme faaliyeti de bireyin aktif

yaşamda rol alması açısından önemli görülmektedir. Okulda öğrenilen bilgiler sonraki öğrenileceklere temel oluştururken, sonraki öğrenilen bilgiler ise okulda öğrenilen bilgileri yenileyip güncellemektedir. Şimşek ve Ay ise, bu anlamda yaşam boyu öğrenmeyi “örgün ve yaygın eğitim süreçlerinde gerçekleşen öğrenme pratikleri ile algın (kendiliğinden) öğrenme pratiklerini kapsayan bir kavram” olarak değerlendirmektedirler. Daha geniş tanım değerlendirmelerinde bulunan Sezer ise yaşam boyu öğrenmeyi “çocukluk dönemindeki öğrenmeden başlayarak, resmi öğrenimin bütün düzeylerini, yetişkinlik dönemi boyunca süren bağımsız öğrenmeyi ve uzaktan eğitimi de kapsayan tüm öğrenme sürecinide içeren bir planlı etkinlikler serisi (Ersoy, 2009:13)” olarak tanımlamaktadır. Pulman “yaşam boyu öğrenme” kavramını daha da geniş tutarak; “yaşam boyu öğrenmenin hangi yaştan, sınıftan veya cinsiyetten olursa olsun, tüm insanların eğitim gereksinimlerini kapsayan oldukça geniş bir kavram olduğundan bahseder”. (Aktaran: Ersoy, 2009:14).

Dünyadaki hızlı gelişmelerle birlikte yaşam boyu öğrenmenin de önemi artarak bu kavram üzerine birçok düşünce ortaya atılmıştır. Bu düşünceler geliştirilerek öğrenmenin verimliliği arttırılmak üzere, yaşam boyu öğrenme kapsamında projeler oluşturulmuştur. Tüm dünyanın ilgi odağı haline gelen yaşam boyu öğrenme eğitim sistemleri içerisinde ise 1970’lerden itibaren yer almaya başlamıştır.

UNESCO’nun 1979 yılında hazırlattığı “Yetişkin Eğitimi Terimleri” sözlüğünde, yaşam boyu öğrenme ve yaşam boyu eğitim, şu anlamda açıklanıyordu:

Hayat kendi başına bir öğrenme sürecidir; ancak her insanın, teknik ve toplumsal uyuma ayak uydurabilmek, kendi çevresine ilişkin koşullar altında meydana gelen değişiklikler karşısında hazırlıklı olabilmek ve bireysel gelişimi bakımından tüm gizilgücünü harekete geçirebilmek amacıyla sürekli, maksatlı ve ardışık bir öğrenim görmesi için özgül fırsatlara ihtiyacı vardır (Aktaran: Kıvrak, 2007:49)”.

İnsanın kendini gerçekleştirme için ihtiyaç duyduğu fırsatlar yaşam boyu öğrenmenin süreklilik, yaratıcılık ve kendi kendine öğrenme öğeleri ile gerçekleşmektedir. Bireyin kendini yenileme ihtiyacından doğan aktif öğrenmeyi ifade eden süreklilik öğesinde tüm yaşama dağılan etkin bir öğrenme süreci söz konusudur. Sürekli gelişim içerisinde

olan insanlar, hızlı gelişmeler karşısında yaratıcı bir tutum sergileyerek, çağa ayak uydurabilirler. Kendini sürekli geliştiren birey ise, öğrenme potansiyelinin farkında olarak ihtiyacı olan bilgiyi hangi yöntemlerle nereden karşılayacağını bilerek farklı alanlarda öğrenmeler gerçekleştirebilir.

Yaşam Boyu Öğrenme kavramına ait bazı özellikler;

- 1- Dünyada yaşanan hızlı gelişmelerle başa çıkabilmek, çağın gerisinde kalmamak amacıyla bireyin yaşamı boyunca var olan aktif bir öğrenme sürecine ihtiyacı vardır. Yaşam boyu öğrenme bu ihtiyacın karşılanmasıyla, öğrenmeyi öğrenen bir toplum yaratmayı amaçlar.
- 2- Yaşam boyu öğrenmenin kişisel gelişim üzerinde etkisi büyüktür. Yaşam boyu öğrenme bireyin sağlam bir kişilik geliştirmesine yardımcı olarak, istekli, kararlı ve yaratıcı düşüncelerin gelişmesine imkan tanır. Bu şekilde öz disiplini geliştiren bireyin, hızlı değişimler karşısında çağa uygun mantıklı bir tavır sergilemesini sağlar.
- 3- Yaşam boyu öğrenmede zaman, mekan ve cinsiyet ayrımı yapılmaksızın var olan bir öğrenmeden söz edilmektedir. Bu da hayatında öğrenme fırsatı yakalayamamış ya da belirli sebeplerden dolayı öğrenmesini yarıda bırakmış bireylere öğrenme fırsatları sunması açısından büyük önem taşımaktadır.
- 4- Yaşam boyu öğrenmede, bilginin verimliliğini arttırmak ve ortaya çıkan yeni bilgi ve becerilere farkındalık yaratarak, kuşaklararası uyumsuzluğu ortadan kaldırmak istenmektedir.
- 5- Eğitime yönelik uluslararası projeler gerçekleştirerek, kültürlerarası iletişim olanaklarını arttırmak ve böylelikle din, dil ve düşünce ayrılıklarını ortadan kaldırarak toplumsal bütünlüğü sağlamayı amaçlamaktadır.
- 6- Mesleğe başladıktan sonra okulda öğrenilen bilgilerin yetersiz kalması nedeniyle, yeni bilgi ve becerilerin öğrenilmesine yönelik mesleki gelişime yardımcı olmak üzere sürekli öğrenmeye yönelik teşvikte bulunmaktadır.

2.2 EĞİTİM SİSTEMLERİNDE YAŞAM BOYU ÖĞRENME

2.2.1 Avrupa Eğitim Sisteminde Yaşam Boyu Öğrenme

Yaşam boyu öğrenmenin öneminin anlaşılması ve bu konuda çeşitli görüş ve düşüncelere yer verilmesine rağmen 1970'lere kadar yaşam boyu öğrenme hakkında uluslararası herhangi bir çalışmada bulunulmamıştır. 1970'lerden itibaren ise Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO-United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization), Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (OECD-Organisation for Economic Co-operation and Development) ve Avrupa Konseyi yapmış oldukları çalışmalarla yaşam boyu öğrenmenin eğitim sistemlerinde yer almasını sağlamışlardır. Bu alanda birçok politika, strateji ve program gerçekleştirilmiş ve yaşam boyu öğrenme alanında bazı düşünceler ortaya koyulmuştur. Bu projelerde 1970'lerde yaşam boyu öğrenmenin insancıl bir anlayışla geliştiği anlaşılmaktadır. Bireyin kendini gerçekleştirme, sosyal çevreye uyum, toplumsal bütünleşme bu dönemin yaşam boyu öğrenme amaçları arasındadır. Fakat 1970'lerin ortalarından itibaren yaşanan ekonomik sıkıntılar, hümanist bir yaklaşımdan ziyade ekonomik değerleri ön plana çıkarmıştır.

AB başta olmak üzere birçok ülkede yaşam boyu öğrenme kapsamında projeler düzenlenerek, bu projelerde yaşam boyu öğrenmenin eğitim sistemleri içerisinde yer almasına yönelik değerlendirmeler yapılmıştır.

“1972’de Edgar Faure’un başkanlığındaki bir komisyonca hazırlanan “Var Olmayı Öğrenmek” (Learning To Be) adlı UNESCO raporunda özetle; eğer öğrenme, kişinin tüm yaşamını içine alıyorsa ve hem yaşam süresi hem de çeşitlilik anlamında, eğitsel olduğu kadar toplumsal ve ekonomik kaynaklarıyla bütün toplumu ilgilendiriyorsa, eğitim sisteminde onarımlar yapmak da yetmez; öğrenen bir toplum olmaya yönelmeliyiz deniyordu (Kıvrak, 2007:49-50)”.

1972 yılında UNESCO “Eğitimin Geliştirilmesi” raporunda yaşam boyu eğitim ilkesi uluslararası düzeyde onaylanmıştır. Bu rapora göre eğitimin sadece okul içi öğrenme süreci olarak algılanmasının yanlış olduğu belirtilerek, eğitimin yaş ve mekân sınırı olmaksızın tüm yaşam boyunca süren bir etkinlik olduğu ifade edilmiştir.

1973’de OECD tarafından yayınlanan “Sürekli Eğitim: Yaşam Boyu Öğrenme İçin Bir Strateji” adlı raporda; ekonomik gelişim içerisinde eğitimin önemine vurgu yapılarak, yaşam boyu öğrenme ile sağlanacak olan mesleki gelişim ve kişisel öğrenme ile uluslararası boyutta ekonomi ve rekabet ortamında başarı sağlanacağı belirtilmiştir. Yine 1973’de, Avrupa Birliği’nin eğitimle ilgili ilk çalışması olan “Avrupa Topluluğunda Yüksek Öğretim Muhtırası” adlı rapor ve “Avrupa Topluluğunda Açık Uzaktan Eğitim Bildirisi” yayınlanmıştır.

1990’lı yıllara gelindiğinde ise yaşam boyu öğrenme tekrar uluslararası kurumların üzerinde ilgiyle durdukları bir konu haline gelmiştir. Yaşam boyu öğrenmenin sadece eğitimle ilgili yanı değil, aynı zamanda ekonomik, sosyolojik ve kültürel yanları da oldukça belirginleşerek, geliştirilmeye başlanmıştır. Yaşam boyu öğrenme adına gerçekleştirilen projeler, ülkelerin geleceği ve ekonomisi açısından faydacı bir tutum sergilemektedir. Ülkelerin sosyal bir vatandaşlık, toplumsal bütünlük ve istihdam olanaklarının genişlemesine imkân sağlayan bir politika olarak görülmeye başlamıştır.

AB’nin hazırlamış olduğu önemli projelerden biri olan ‘Yeşil Bülten’ ise sürekli eğitime yönelik hazırlanan ilk belge özelliğini taşımaktadır. 1993 yılında hazırlanan yeşil bültende mesleki açıdan gelişime dikkat çekilmiştir. Bu belgede özellikle; eğitime ve sanayiye yapılan yatırımın eşit seviyeye gelmesi ve mesleki eğitimin günün şartlarına uygun teknolojiyle uyumlu hale getirilmesi, okul ve iş arasındaki bağın kuvvetlendirilmesi, yabancı dillerin öğrenilmesinin sağlanarak ülkelerarası etkileşime önem verilmesi gibi konular üzerinde önemle durulmuştur.

Sürekli eğitimle ilgili diğer bir karar ise 1995 yılında hazırlanan “Öğrenen Topluma Doğru: Öğrenme ve Öğretme” başlıklı “Beyaz Bülten”dir. Bu metin, AB’nin yaşam boyu öğrenmeye yönelik amaçlarını kapsamaktadır. Avrupa gelecekte her bireyin, sürekli araştıran aktif bir birey olarak kendi kendini geliştirecek potansiyele sahip olacağını ve her ülkenin yaşam boyu öğrenen bir toplum oluşturmaları gerektiğini vurgulamıştır.

1996 yılı yaşam boyu öğrenme üzerine yoğunlaşan düşünce ve etkinlikler bakımından önemli bir yıldır. Fırsat eşitliği ve sosyal bütünlüğü sağlamak, Avrupa’da rekabet ve kalkınma ortamı yaratmak, üye ülkelerde yaşam boyu öğrenmeyi hayata geçirmeye

yönelik stratejiler belirlemek amacıyla 1996 yılı, Avrupa Komisyonu tarafından “Avrupa Yaşam Boyu Öğrenme Yılı” olarak ilan edilmiştir. 1996 yılı yaşam boyu öğrenme kavramı tartışılarak bu kavramla ilgili önemli görüşlere varılmıştır.

“1- Yaşam boyu öğrenmede birey, toplum, sosyal sınıflar, ekonomi ve istihdamla ilgili kurumlar arasında güçlü bağlar kurulmalıdır. Aynı zamanda yaşam boyu öğrenme demokratik ilkeleri ve insan haklarını içermelidir.

2- Eğitim ve öğretimin her aşamasında yaşam boyu öğrenmenin kurulmasında ve devam ettirilmesine katkıda bulunulmalıdır.

3- Yaşam boyu öğrenme geniş bir öğrenme fırsatlar alanını temel almalıdır. Bütün olmalıdır.

4- Hizmet öncesi eğitim-öğretim yaşam boyu öğrenme için temeldir. İlave olarak okuma kişilerin sosyal, kültürel ihtiyaç ve ilgilerine göre eğitim süreci yazma ve hesaplama gibi temel bilgi ve becerileri kazandırarak yaşamı boyunca kişileri yeni deneyimlere cesaretlendirmelidir.

5- Yaşam boyu öğrenme kişisel kabiliyetleri teşvik etmeli, istihdamı ve insan kaynaklarını yeteneklerine bağlı olarak en iyi şekilde kullanımı sağlamalıdır. Demokratik toplumda aktif katılımı sağlamak için sosyal danışmanlık ve cinsler, arasındaki ayrımcılığın kaldırılmasına çalışılmalıdır.

6- Yaşam boyu öğrenme eğitimi ve öğretimi aileyi de içerecek şekilde yeni ve esnek bir yaklaşım getirmesi gerekir. Öğrenme sürecinde bireysel güdü ve inisiyatifi ile kendi başına araştırması teşvik edilmelidir.

7- Yaşam boyu öğrenme bireyselliği talep eder. Eğitim sürecinde öğrenenlerin kendi eğitim, öğretim ve kişisel gelişimlerinde artan bir sorumluluk geliştirir. Bu hususta uygun danışma ve rehberlik süreçlerinin olması gerekir.

8- Yaşam boyu öğrenme sürekliliği için fırsat eşitliği her aşamada temel bir hedef olmalıdır.

9- İş birliği içerisindeki bireyler, kurumlar, girişimciler, bölgesel otoriteler, merkezi hükümetler sosyal sınıflar ve genelde toplum kendi sorumluluk alanları dahilinde yaşam boyu öğrenmenin her boyutuna yönelik olumlu tutumların geliştirilmesi, eğitim öğretim ve diğer öğrenme etkinliklerine katılımın önündeki engelin azaltılması için gerekli koşullar oluşturulmalıdır (Akbaş ve Özdemir, 2002:155-156)”.

Artık dünyada yaşanan hızlı gelişmeler, ekonomik ve sosyal gelişimin etkisi, kültürel değerlerin değişmesi, bilginin ve iletişimin güç kazanması yaşam boyu öğrenme kapsamındaki etkinlikleri arttırmayı zorunlu kılmıştır. Avrupa Birliği, ortak üye ülkelerle uyumlu bir yaşam boyu öğrenme faaliyetleri gerçekleştirmek üzere “Yaşam Boyu Öğrenme Memorandumu” yayınlamışlardır. Yayımlanan memorandum, yaşam boyu öğrenmenin hayata geçirilmesini amaçlayan altı temel ilke üzerine kurulmuştur.

1. İnsanların gereksinimlerine göre eğitimden yararlanabilmelerini sağlamak,
2. Herkes için yeni temel beceriler oluşturmak,
3. İnsan kaynaklarına daha fazla yatırım yapmak,
4. Eğitim ve öğretim yöntemlerinde yenilikler ortaya çıkararak eğitimde kaliteyi arttırmak,
5. Yaşam boyu öğrenme olanaklarını mümkün olduğunca kişilere yakınlaştırarak fırsat eşitliği sağlamak,
6. Eğitim öğretimde yenilikleri teşvik etmek.

(Göndoğdu, 2003: 6-7)

Eğitimin günlük yaşamın içerisinde yer alması, ulaşılabilirliğinin artırılması, eğitim fırsatlarının çeşitlendirilerek nitelikli hale getirilmesi ve bireyin aldığı eğitimin okul sonrasında da verimliliğini koruması yaşam boyu öğrenme kapsamında yeni programlar oluşturulmasını gündeme getirmiştir. Bu programlarda çeşitli eğitim faaliyetleri

oluşturulup, başarılı uygulamaların ülkelerarası paylaşımı ve yaşam boyu öğrenen bir Avrupa toplumu oluşturulması esas alınmıştır.

Bu programlardan biri olan Leonardo Da Vinci Programı, Avrupa Birliği'ne üye ve aday ülkelerde işbirliğini sağlayarak, mesleki eğitimde kalitenin artırılmasına yönelik oluşturulmuştur. Bu programla ülkelerarası dil, kültür ve düşünce farklılıklarını en aza indirmek ve yeniliklerin teşvik edilmesiyle uluslararası bütünlük sağlanmak istenmiştir. Üniversite ve sanayi arasındaki işbirliğini sağlamak üzere 1986-1989 dönemini kapsayan 1. Comet Programı ve bir yıl sonra da gençlere yönelik mesleki eğitimi kapsayan 1. Petra Programı (1987-1991) uygulamaya konulmuştur. 1990-1994 yıllarında ise Eurotecnet (Eğitimde yeniliklerin özendirilmesi), Force (Sürekli eğitim), Lingua (yabancı dil öğrenimi), Petra 2 ve Comet 2 Programları ile etkinlikler gerçekleştirmiştir (Gündoğdu, 2003:10).

Avrupa Birliği'nin mesleki eğitim kapsamındaki politikalarını uygulamaya yönelik olan Leonardo Da Vinci Programı ile ulaşılması amaçlanan hedefler şunlardır:

1. Mesleki eğitimde Avrupa boyutunun güçlendirilmesi ve işbirliğinin sağlanarak uluslararası çalışma ortamı sağlanması,
2. Özellikle gençler ve bayanlar için mesleki eğitimin desteklenmesi,
3. Mesleki eğitim alanındaki dil yeterliliklerinin sağlanması,
4. Herhangi bir nedenden dolayı eğitim alamamış kişilerin mesleki açıdan geliştirilmesi,
5. İstihdam imkânlarının artırılması,
6. Mesleki eğitimde yeniliklerin geliştirilerek, yaygınlaştırılması.

1995 ve 1999 yılları arasında mesleki eğitime yönelik olan Leonardo Da Vinci Programı çağın şartlarına göre tekrar düzenlenerek genel eğitimi kapsayan Socrates programı ile yeni bir döneme girmiştir. Bu programlar, Avrupa Topluluğu'nun üye ülkelerle işbirliği içerisinde yürütülecek eğitim faaliyetlerini kapsayacak şekilde, üye ülkeler ve aday ülkelerde uygulamaya konulmuştur. Bu faaliyetler kapsamında eğitimde

fırsat eşitliği sağlanarak, yaşam boyu öğrenen bir Avrupa Topluluğu oluşturulmak istenmiştir.

Her yaş ve düzeydeki eğitimi kapsayan, Avrupa Birliği'nin en kapsamlı yaşam boyu öğrenme programı olan Socrates Programı, uluslararası işbirliği, iletişimin artması, başarılı programların ülkelerarası yaygınlaşması açısından önem taşır.

Bu etkenler altında hızla gelişen dünyada Avrupa'yı en dinamik toplum yapmak düşüncesiyle Mart 2000'de Lizbon'da bir konsey toplantısı düzenlenmiştir. Lizbon'da düzenlenen konseyde, yaşam boyu öğrenmenin merkeze alınmasıyla Avrupa'nın geleceğini ilgilendiren önemli kararlar alınmıştır. Bu kararlarda; her seviyedeki okullar arasında işbirliğini sağlamak, öğrenci ve öğretmen değişimini teşvik etmek, eğitim ve mesleki eğitimde kaliteyi arttırmak, uzaktan eğitim olanakları yaratmak ve eğitimi herkes için ulaşılır hale getirmek istenmiştir. 1995-1999 yıllarındaki eğitim programlarının başarı değerlendirmesi yapılarak 2000-2006 yedi yıllık dönemi kapsayacak şekilde tekrar düzenlen Socrates Programı ve Leonardo Da Vinci Programı 2. dönemlerine girmiştir.

Topluluk eylem programının ikinci aşaması olan Socrates programıyla ise katılımcı ülkelerde işbirliğini arttırarak, eğitimin Avrupa boyutu güçlendirilmek istenmiştir. Uluslararası eğitim kurumları arasında değişimin teşvik edilmesiyle, yeni bilgi ve teknoloji imkânlarının tanınması, yeni eğitim uygulamalarının hayata geçirilmesi amaçlanmıştır. Ayrıca dil öğrenimine yönelik programlarla eğitimde kültürlerarası engellerin kaldırılması hedeflenmiştir.

Socrates Yaşam Boyu Öğrenme Programı ile amaçlanan hedefler örgün eğitim, yüksek öğretim, yetişkin eğitimi, dil eğitimi, açık ve uzaktan eğitim ile bilgi iletişim teknolojilerini kapsayan 5 temel program çerçevesinde gerçekleşmektedir. Bu programlar uluslararası iletişimin arttırılmasıyla çeşitli faaliyetlerde bulunularak gerçekleştirilmektedir

(cache.karaelmas.edu.tr/Erasmus_tr/Dokuman/socratesrehber.pdf).

Comenius Programı (Örgün Eğitim) uluslararası boyutta okullardaki işbirliğini arttırmak, farklı dil, kültür ve düşünceleri tanıtarak, kültürlerarası etkileşime olanak

tanınmaktadır. Bu program kapsamında, okullarda yer alan öğretmen ve personelin niteliksel gelişimini arttırmaya yönelik projeler geliştirilmekte ve projelerle öğrencilere kişisel gelişimlerini sağlayacak ve gelecekteki kariyerlerini doğru olarak planlayabilecekleri aktif Avrupa vatandaşı kişiliği kazandırılmak istenmektedir.

Erasmus Programı ise Yüksek Öğretim’de kalitenin arttırılmasına yönelik olan üniversite öğrencilerinin ve öğretim elemanlarının Avrupa’da karşılıklı değişimini sağlayarak, üniversitelerarası işbirliğini arttırmaktadır.

Grundtvig Programı yaşam boyu öğrenmenin kalitesini ve Avrupa boyutunu arttırmak için diğer bir önemli programda yetişkin eğitimi üzerine oluşturulmuştur. Bu program, yaygın eğitim personelinin niteliksel gelişimi amacıyla, ülkelerarası işbirliği sağlamaktadır. Yetişkinlere bilgi ve yeterliliklerini geliştirmek amacıyla destek sağlamak üzere faaliyetler gerçekleştirilmektedir. Özellikle; örgün eğitimi bırakmış ya da hiç eğitim almamış kişiler için eğitim fırsatları sunulmakta ve böylelikle, yetişkinleri hızla gelişen yeniliklere alışmalarını, aktif birer vatandaş olmalarını sağlamaktadır.

Lingua (Dil Öğretimi ve Öğrenimi) Programı Comenius, Erasmus ve Grundtvig programlarındaki dil öğrenimini desteklemek ve geliştirmek amaçlı projeler geliştirmek üzere hazırlanmıştır. Bu program için, Avrupa dillerini korumak ve öğrenimini desteklemek büyük önem taşır. Bu amaçla, dil öğreniminin önemini vurgulamak ve dil çeşitliliğini arttırmak gerekmektedir. Kaliteli bir dil öğrenimi ve öğretimi gerçekleştirmek üzere bu program, dil öğrenimine yaşam boyu ulaşabilme imkanı tanımaktadır.

Minevra, Socrates programının ikinci aşamasında 2000 yılında programa eklenmiş olup eğitimde açık ve uzaktan öğrenim (AUÖ) ile bilgi ve iletişim teknolojileri (BIT) alanlarında Avrupa işbirliğini teşvik ederek bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanılmasına yönelik olan bir programdır. Yeni fikirlerin anlaşılmasına yönelik projeler geliştirerek yenilikçi bir eğitim hedefler.

Avrupa Birliği 2000-2006 yıllarında süresi dolan Socrates ve Leonardo Da Vinci programlarının değerlendirilmesini yaparak, dünyadaki değişen koşullar çerçevesinde daha kapsamlı bir yaşam boyu eğitim programı hazırlamıştır. Socrates (genel eğitim) ve

Leonardo Da Vinci (mesleki eğitim) Programları birleştirilerek 2007-2013 yılları arasını kapsayan “**Hayat Boyu Öğrenmeye Yönelik Bütünleştirilmiş Eylem Planı**” (<http://www.ua.gov.tr>) adında yeniden düzenlenmiştir.

Bu projeden hareketle **Yaşam Boyu Öğrenme** olarak ele aldığımız kavram bu tarihten sonraki çalışmalarda **Hayat Boyu Öğrenme** kavramı ile ifade edilmektedir.

Hayat Boyu Öğrenme Programı (LLP-Lifelong Learning Programme) dönemi, daha önce yapılan yaşam boyu öğrenme programlarına göre, daha kapsamlı bir süreçtir. Hayat boyu öğrenme genel ve mesleki eğitimi ve eğitimle ilgili bütün alt programları kapsamaktadır. Her seviyeye yönelik öğrenme faaliyetlerini gerçekleştirmektedir. Eğitim sistemleri içinde değişimi güçlendirmek ve sosyal bütünlüğü sağlamaya çalışmaktadır. Bilgiyi kullanan ve üreten bir toplum yaratarak daha iyi iş imkanları, daha rahat yaşam koşulları sunmaya yönelik çalışmalarda bulunur. Hayat Boyu Öğrenme Programı (LLP) faaliyetlerini alt programlar çerçevesinde gerçekleştirir. Bu programlar şunlardır;

1. Comenius Programı (Okul Eğitimi)
2. Erasmus Programı (Yüksek Öğretim)
3. Leonardo Da Vinci Programı (Mesleki Eğitim)
4. Grundtvig Programı (Yetişkin Eğitimi)

Avrupa Komisyonunca belirlenen Hayat Boyu Öğrenme uygulamalarında oldukça önemli sekiz kritik faktör vardır. Bunlar:

- “1. İşbirliği ve uzmanlaşma yoluyla paydaşların ilgilerini yakalamak:
2. Yeterli finansman mekanizmalarının tasarımı ve uygulanması:
3. HBÖ için elverişli altyapı oluşturmak:
4. İnsanları öğrenme aktivitelerine çekmek:
5. Sürekli iyileştirme için geri besleme döngüsünü temin etmek:

6. HBÖ sağlayıcılarının kurumsal kapasitelerinin desteklenmesi:
7. Son kullanıcılara ulaşmak için etkin stratejilerin tasarımı:
- 8.Öğrenme uygulamalarının farklı tasarımların teşviki.” (Gönültaş, 2010: 22-23)

2.2.2 Türk Eğitim Sisteminde Yaşam Boyu Öğrenme

Yaşam boyu öğrenme eskiden sadece gelişmiş ülkelerle anılırken, artık gelişmekte olan ya da az gelişmiş ülkelerde de dile getirilmeye başlanmıştır. Teknoloji ve iletişimde yaşanan gelişmelerle bilginin önemli bir güç haline gelmesi, ülkelerin yaşam boyu öğrenmeyi gündemlerine taşımalarına neden olmuştur.

Cumhuriyet’in kuruluşundan itibaren Türkiye’de eğitim alanında önemli gelişmeler yaşanmıştır. Köy ve kasabalarda eğitim yaygınlaştırılarak halkı bilinçlendirmek amacıyla okullar ve halk eğitim merkezleri açılmış ve ülke genelinde okuma yazma oranı büyük ölçüde arttırılmıştır. Yaygın eğitime önem verilerek, mesleki eğitime yönelik geliştirici kararlar alınmıştır. Eğitimin hedeflerine ulaşabilmede köprü görevi gören öğretmenlerin nitelik ve nicelik bakımından gelişmesine önem verilmiştir.

Kalkınma planları ve eğitim şuralarını incelediğimizde ise yaşam boyu öğrenmeden bahsedilmediğini ancak; alınan kararların yaşam boyu öğrenen bir toplum oluşturulmasına engel olan sorunları ortadan kaldırmaya yönelik olduğu görmekteyiz. Açıkçası dünyadaki hızlı gelişmelerin gerisinde kalmamak için eğitim sistemlerinde iyileştirilmelere gidilerek çağın gereksinimlerine uygun nitelikli insan gücü yetiştirilerek, ülkenin kalkınmasına yönelik amaçlara ulaşılması hedeflenmiştir. Türk Milli Eğitim Sistemi’nde yaşam boyu öğrenmenin varlığının hissedilmesi ve giderek daha da belirgin hale gelmesini görebilmek için aşağıdaki belgeleri incelememiz gerekmektedir.

a) Kalkınma Planları

b) 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu

c) Milli Eğitim Şuraları

2.2.2.1 Kalkınma Planlarında Yaşam Boyu Öğrenme

Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (1963-1967) ülkenin kalkınarak istenilen yaşam şartlarına ulaşmada en etkili yolun eğitim olduğu belirtilerek halk eğitiminin önemliliği hakkındaki görüşlere yer verilmiştir. Eğitimin hızla gelişen teknolojiye ve ülke şartlarına uygun hale getirilmesi için ise eğitimde nitelikli bir kadro oluşturulması ve engellerin ortadan kaldırılması uygun görülmüştür. Çünkü “kalkınmayı sağlayacak olan kişilere eğitim sayesinde ulaşılabilecektir” şeklindeki görüşlere yer verilmesi eğitimin gelişen ve değişen dünyada ülke kalkınmasında baş rol oynadığını açıkça belirtmektedir (<http://ekutup.dpt.gov.tr/plan/plan1.pdf>).

İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (1968-1972) temel eğitim, okulöncesi ve ilköğretimi kapsayacak şekilde genişletilerek tekrar düzenlenmiştir. Özellikle kadınlar için okuma yazma oranının arttırılması gerektiği belirtilmesi ve yetişkin eğitime önem verilmesi Türkiye açısından oldukça önemli kararlardır (<http://ekutup.dpt.gov.tr/plan/plan2.pdf>).

Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı (1973-1977) temel eğitimle birlikte mesleki ve teknik eğitimin arttırılmasının öneminden bahsedilmiştir. Yaygın eğitim kapsamında mesleki ve teknik yeteneklerin kazandırılmasına yönelik imkanların genişletilmesi gerektiği üzerinde durulmuştur (<http://ekutup.dpt.gov.tr/plan/plan3.pdf>).

Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı (1979-1983) eğitimin nitelikli insan gücü yetiştirmede yetersiz kaldığından bahsedilmiştir. Geçmişten gelen bazı eksikliklerin eğitimde fırsat eşitliği ve eğitimin yaygınlaştırılmasında önemli bir sorun olarak ortaya çıkmakta olduğu, ortaokul ve lise devlet okullarındaki başarının %70'in altında iken kolej ve özel okullarda bu başarının %90'ın üzerinde olmasından dolayı; örgün eğitim dışında kalan geniş yığınların eğitim eksikliklerini giderici, onların değişen toplumsal koşullara uymalarını sağlayıcı, kentleşmenin, endüstrileşmenin ve tarımda modernleşmenin gerektirdiği bilgi ve becerilerle donatılmalarına yönelik, kapsamlı yaygın eğitim hizmetlerinin geliştirilmesinin gerçekleştirilememesi ortaya koyularak, yaygın eğitime önem verilmesi ve örgün eğitimin tamamlayıcısı olacak şekilde

düzenlenmesi gerektiği konusundan bahsedilmiştir (<http://ekutup.dpt.gov.tr/plan/plan4.pdf>).

Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (1985-1989), eğitim ve öğretimin hayata dönük olması, kalkınmanın gerektirdiği insan gücünün yetiştirilmesi ve eğitim sisteminin her kademesinde niteliğin yükseltilmesini esas alarak, örgün ve yaygın eğitimin ortaklaşa yürütülmesinden bahsedilmiştir. Planın dördüncü bölümünde ise eğitim başlığı altında yer alan genel ilkelerde yaşam boyu öğrenmeye yönelik önemli kararlar alınmıştır. Hatta “Eğitim beşikten mezara kadar sürekli bir vetire olarak kabul edilecektir” denilerek yaşam boyu öğrenmeye gayet net bir şekilde yer verilmiştir (<http://ekutup.dpt.gov.tr/plan/plan5.pdf>).

Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planı (1990-1994)'nda yaygın eğitim, uluslararası ekonomik ilişkilerin gelişmesi, bilim ve teknolojideki yenilikler, haberleşme imkanlarının artması, "bilgi toplumu" çağına girme eğilimleri, mesleklerin yapısındaki hızlı değişmeler, işgücü piyasasının ani isteklerinin ortaya çıkması gibi sebepler nedeniyle yaygın eğitime her zamankinden daha fazla önem verilmesi kararlaştırılmıştır. Bu karara yönelik olarak da yaygın eğitim için yapılan yatırımların artırılması gerekliliği vurgulanmıştır (<http://ekutup.dpt.gov.tr/plan/plan6.pdf>).

Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (1996-2000), iletişim teknoloji ve dünyadaki gelişmeleri en üst düzeyde kullanarak, 21. yüzyılda çağdaş ve üreten bir ülke haline gelmeyi hedeflemiştir. Bu planda, İnsana yapılan yatırımın oldukça önemli olduğundan bahsedilerek, okul öncesinden emeklilik sonrasına kadar insanın gelişimine yönelik, bütün imkanların kullanılacağı söylenmiştir (<http://ekutup.dpt.gov.tr/plan/plan7.pdf>).

Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (2001-2005)'nda yaşam boyu öğrenme hedef alınarak araştıran yorumlayan ve sürekli gelişen bir bilgi çağı insanı yetiştirmek önemli görülmüştür. Eğitim sisteminin geliştirilmesiyle Ülkenin ekonomik gelişimine imkan sağlayacak olan nitelikli işgücü ve rekabet gücünün karşılanmasının sağlanacağı belirtilmiştir. Şuranın 676. maddesi, milli eğitimin hayat boyu öğrenme sistemi içerisinde tekrar düzenleneceğinden bahsetmektedir. 693. maddede de yaşam boyu öğrenmenin benimsenmesini esas alarak yaygın eğitime yönelik çalışmaların destekleneceği belirtilmiştir (<http://ekutup.dpt.gov.tr/plan/plan8.pdf>).

Dokuzuncu Beş Yıllık Kalkınma Planı (2007-2013)'nda yaşam boyu öğrenme oldukça açık bir biçimde ele alınmış ve bir Hayat Boyu Öğrenme Stratejisi'nin geliştirilmesi gerekli görülmüştür. Özellikle 570., 571., 583., 584. ve 594. maddelerde yaşam boyu öğrenmeden bahsedilmiştir:

“570. değişen ve gelişen ekonomi ile işgücü piyasasının gerekleri doğrultusunda, kişilerin istihdam becerilerini artırmaya yönelik yaşam boyu öğrenim stratejisi geliştirilecektir. Bu strateji, kişilerin beceri ve yeteneklerinin geliştirilebilmesi için, örgün ve yaygın eğitim imkânlarının artırılmasını, söz konusu eğitim türleri arasındaki yatay ve dikey ilişkinin güçlendirilmesini, çıraklık ve halk eğitiminin bunlara yönelik olarak yapılandırılmasını, özel sektör ve STK'ların bu alanda faaliyet göstermesini destekleyecek mekanizmaları kapsayacaktır.

571. işgücü piyasasına ilişkin bilgi sistemleri geliştirilmesi, eğitim ve işgücü piyasasının daha esnek bir yapıya kavuşturulması ve istihdamın ve işgücü verimliliğinin artırılması için, yaşam boyu eğitim stratejisi dikkate alınarak ekonominin talep ettiği alanlarda insan gücü yetiştirilecektir.

583. eğitim sistemi, insan kaynaklarının geliştirilmesini desteklemek üzere, yaşam boyu eğitim yaklaşımıyla ve bütüncül olarak ele alınacak; sistemin etkinliği, erişilebilirliği ve fırsat eşitliğine dayalı yapısı güçlendirilecektir.

594. toplumda yaşam boyu eğitim anlayışının benimsenmesi amacıyla e-öğrenme dâhil, yaygın eğitim imkânları geliştirilecek, eğitim çağı dışına çıkmış kişilerin açık öğretim fırsatlarından yararlanmaları teşvik edilecek, beceri kazandırma ve meslek edindirme faaliyetleri artırılabilecektir (<http://ekutup.dpt.gov.tr/plan/plan9.pdf>)”.

2.2.2.2 Milli Eğitim Temel Kanunu'nda Yaşam Boyu Öğrenme

1973 yılında oluşturulan 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu her yerde her zaman var olması gereken bir eğitimden bahsederek yaşam boyu öğrenmeyi ele almıştır.

Eğitimi yaygın eğitim ve örgün eğitim olmak üzere iki kolda değerlendirmiştir. Yaygın eğitimin örgün eğitimin bir parçası olduğunu ve birbirlerini desteklemesi gerektiği belirtilmiştir. Yaygın eğitim herkese hayat boyu öğrenme fırsatı vermek üzere oluşturulmuştur. Aynı zamanda yaygın eğitim genel eğitim ve mesleki-teknik eğitim olmak üzere kendi arasında ikiye ayrılmıştır. Yaygın eğitimin 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nun 40. maddesinde belirtilen kapsam, amaç ve görevleri şunlardır:

“Yaygın eğitimin özel amacı, millî eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak, örgün eğitim sistemine hiç girmemiş yahut herhangi bir kademesinde bulunan veya bu kademedен çıkmış vatandaşlara, örgün eğitimin yanında veya dışında,

1. Okuma-yazma öğretmek, eksik eğitimlerini tamamlamaları için sürekli eğitim imkânları hazırlamak,
- 2.Çağımızın bilimsel, teknolojik, iktisadî, sosyal ve kültürel gelişmelerine uymalarını sağlayıcı eğitim imkânları hazırlamak,
3. Millî kültür değerlerimizi koruyucu, geliştirici, tanıtıcı, benimsetici nitelikte eğitim yapmak,
- 4.Toplu yaşama, dayanışma, yardımlaşma, birlikte çalışma ve örgütlenme anlayış ve alışkanlıkları kazandırmak,
5. İktisadî gücün artırılması için gerekli beslenme ve sağlıklı yaşama şekil ve usüllerini benimsetmek,
- 6.Boş zamanları iyi bir şekilde değerlendirme ve kullanma alışkanlıkları kazandırmak,
7. Kısa süreli ve kademeli eğitim uygulayarak ekonomimizin gelişmesi doğrultusunda ve istihdam politikasına uygun meslekleri edinmelerini sağlayıcı imkânlar hazırlamak,
- 8.Çeşitli mesleklerde çalışmakta olanların hizmet içinde ve mesleklerinde gelişmeleri için gerekli bilgi ve becerileri kazandırmaktır (<http://mevzuat.meb.gov.tr/html/88.html>)”.

2.2.2.3 Milli Eğitim Şuraları'nda Yaşam Boyu Öğrenme

Milli eğitim şuralarının ülkenin eğitim politikalarını belirlemede önemli rolü vardır. Yetişkin eğitimi üzerinde önemle durularak eğitim sisteminde iyileştirme yolları denenmiştir.

04-14 Şubat 1953, **5. Milli Eğitim Şurası**, İlkokul programlarının incelenmesi, ilkokullara öğretmen yetiştirilmesi, öğretmen okulları ve köy enstitülerinin programlarının incelenmesi gibi şura gündemini oluşturan, eğitimde niteliği arttırmaya yönelik önemli konulara yer vermiştir. 18-23 Mart 1957, **6. Milli Eğitim Şurası** mesleki ve teknik öğretim ile halk eğitimini kapsayan bir şuradır. Özellikle ilkokul mezunları için çırak okulları açılmış, ticaret derslerinde uygulamalar arttırılmış ve yabancı dil eğitimine önem verilmiş. 5-15 Şubat 1962 tarihleri arasında toplanan **7. Milli Eğitim Şurası**'nda her yaştaki yurttaşa eşit eğitim imkanları sağlamaya ve kabiliyetine göre en üst seviyede yetiştirmeye önem verilmiştir.

8. Millî Eğitim Şûrası'nın 28 Eylül-3 Ekim 1970 tarihli açılış konuşmasında konuşan Millî Eğitim Bakanı Prof. Dr. Orhan Oğuz'un şu sözlerinden ülkemiz milli eğitim sisteminde yaşam boyu öğrenmenin hayata geçirilmek istendiğini anlaşılmaktadır.

“Bugün, toplumun ve ekonominin ihtiyaçlarına uygun, amaçlarına yönelmiş bir eğitim sistemini kurmak mecburiyetini her zamandan daha çok hissediyoruz.

Öğrencilere bilgi yükleme, bir nevi ansiklopedimiz ile onları ezbere sevk etme yerine; onlara öğrenme, inceleme yollarını gösteren, bilimsel düşünme ve araştırma yeteneğini kazandıran bir esası getirmek istiyoruz. Bu suretle herkes, kabiliyetine göre yükseköğretim dalına, iş hayatına veya hem yükseköğretime hem de hayata hazırlanma durumunda olacaktır.

(http://ttkb.meb.gov.tr/dosyalar/suralar/8_sura.pdf)”.

9. Milli Eğitim Şurası (24 Haziran - 4 Temmuz 1974) 'nda eğitimin sürekli ve her yerde olması gerektiğine vurgu yapılarak, yaşam boyu öğrenmeye değinilmiştir. Ayrıca açılış konuşmasında dönemin Milli Eğitim Bakanı Mustafa Üstündağ “Toplumumuzda, kalkınmamız için gerekli nitelik ve sayıda insan gücü hazırlama görevini yüklenen öğretmenin başarıyla çalışabilmesi, görevinde etkin olabilmesi onun gerekli huzur ve güvene kavuşturulmasına bağlıdır. Öğretmenin başarısı toplumumuzun başarısı olacaktır (http://ttkb.meb.gov.tr/dosyalar/suralar/9_sura.pdf)”. diyerek önemli bir konuya değinmiştir. Çünkü yaşam boyu öğrenme alışkanlığı konusunda öğrencileri teşvik edecek olan öğretmenlerdir. Nitelik bakımından zayıf olan kendini geliştirmeyen bir öğretmenin yaşam boyu öğrenmeye önem veren bir eğitim sisteminde verdiği eğitim hizmeti açısından etkili olması düşünülemez.

10. Milli Eğitim Şurası (23-26 Haziran 1981)'nda mesleki eğitim ve özellikle okul öncesine önem verilmiştir. Öğretmen ve yöneticilerin gelişimlerine yönelik hizmet içi eğitim sağlanmıştır. Temel eğitime giriş yaşını 7'den 6'ya indirilmiş ve zorunlu eğitimin 5 yıldan 8 yıla çıkarılmıştır (http://ttkb.meb.gov.tr/dosyalar/suralar/10_sura.pdf).

11. Milli Eğitim Şurası (8-11 Haziran 1982)'nin gündemini öğretmen ve eğitim uzmanlarının durum ve sorunları oluşturmaktadır. Öğretmen eğitiminin gelişimi yaşam boyu öğrenen bir toplum oluşturulması açısından kesinlikle önemli bir konudur. Bu konunun öneminden bahsedilmesi ve öğretmenlerin geliştirilmesine yönelik kararlar alınması ülkemiz milli eğitim sistemi açısından oldukça önemlidir. (http://ttkb.meb.gov.tr/dosyalar/suralar/11_sura.pdf).

12. Milli Eğitim Şurası (18-22 Haziran 1988)'nda da öğretmen eğitimiyle ilgili kararlar alınmıştır. Özellikle bu şuranın yeni teknolojinin eğitimde kullanılması ve çağdaş bir eğitim sistemi oluşturulması ile ilgili alınan kararları yaşam boyu öğrenme açısından önemli görülmektedir (http://ttkb.meb.gov.tr/dosyalar/suralar/12_sura.pdf).

13. Milli Eğitim Şurası (13 Ocak 1990), çağın bilimsel teknolojik ve ekonomik sosyal ve kültürel gelişimlerine uyum sağlamak amacıyla tamamen yetişkin eğitime yönelik bir şuradır. Örgün eğitim kurumlarından hiç faydalanmamış ya da yarıda bırakmış kişilerin, çağın gelişimine uyum sağlayabilecek konuma getirilmesi, düşünce ve yargılarının sürekli gelişime açık olacak şekilde değiştirilmesi amacıyla yetişkin eğitimi

konusunda önemli kararlar alınmıştır. Dönemin Milli Eğitim Bakanı Avni Akyol'un şu sözlerinde yaşam boyu öğrenmenin önemi gayet net bir şekilde görülmektedir. "Bilim ve teknoloji ile toplum yapısındaki sürekli değişme ve gelişmeler, insanlar hangi seviyede örgün eğitim görmüş olurlarsa olsunlar, onların sürekli eğitimlerini kaçınılmaz hâle getirmektedir (http://ttkb.meb.gov.tr/dosyalar/suralar/13_sura.pdf)".

14. Milli Eğitim Şurası (27-29 Eylül 1993)'nda öğretim programları ve ders kitaplarının evrensel düzene göre yeniden düzenlenmesinin gerekli görülmesi, bilgisayarlı eğitimin yaygınlaştırılmasının sağlanması, eğitim hizmetlerinin okullarla sınırlı olmadığı toplumda, ailede ve sokakta da olması gerektiği bilincinin sağlanması gibi alınan kararlar da, yaşam boyu öğrenmenin önemini anlaşıldığını görmekteyiz (http://ttkb.meb.gov.tr/dosyalar/suralar/14_sura.pdf).

15. Milli Eğitim Şurası (13-17 Mayıs 1996) gündemini oluşturan "Toplumun Eğitim İhtiyacının Sürekli Karşılanması" başlığı altında alınan kararlar yaşam boyu öğrenme açısından oldukça önemli gelişmelerdir. Hayat boyu öğrenmenin hızlandırılmasının gerekliliği, gelecekteki iş gücünde aranılan niteliklerin şimdikinden farklı olacağı gibi önemli konulara değinilmiş ve bu konularda kararlar alınmıştır (http://ttkb.meb.gov.tr/dosyalar/suralar/15_sura.pdf).

16. Milli Eğitim Şurası (13-17 Kasım 1999), çağa uygun nitelikli insan gücü yetiştirmek amacıyla mesleki eğitim konusuna önemli kararlara yer verilmiştir. (http://ttkb.meb.gov.tr/dosyalar/suralar/16_sura.pdf).

17. Millî Eğitim Şûrası (13-17 Kasım 2006), Türkiye'de bir yaşam boyu öğrenmeyi aktif kılmak amacıyla mesleki ve teknik eğitime önem verilmesi ve bu konuda yapılan çalışmaların arttırılmasına yönelik kararlar alınmıştır. Buna ilaveten, engelli bireylere daha geniş imkanların sağlanması, dil öğretimi ve öğreniminin yaygınlaştırılması, eğitim personelinin daha nitelikli hale getirilmesi gibi hedeflere yer verilmiştir.

17. Milli Eğitim Şurası'nın "Küreselleşme ve Avrupa Birliği Sürecinde Türk Eğitim Sistemi" başlığı "Yaşam Boyu Öğrenme", "Eğitimde Hareketlilik" ve "Eğitimde Nitelik" olmak üzere üç bölümden oluşmaktadır. Yaşam Boyu Öğrenme başlığı altında yaşam boyu öğrenme ile ilgili 26 önemli karar alınmıştır:

“1.Yaşam boyu öğrenmeyi destekleyecek, geliştirecek ve yaygınlaştıracak ulusal eğitim politikaları oluşturulmalıdır.

2.Yaşam boyu öğrenmeyle ilgili tüm kurum ve kuruluşlardan alınan bilgilere dayanılarak bir eğitim haritası çıkarılmalı, konuyla ilgili yasal düzenlemeler yapılmalıdır.

3.Örgün ve yaygın eğitim merkezlerinde düzenlenen eğitim programlarının uluslararası standartlara uygun olmasına dikkat edilmelidir.

4.Yaşam boyu öğrenme etkinlikleri sonucunda, ulusal ve uluslararası standartlarda belgeler düzenlenmelidir.

5.Yaşam boyu öğrenme konusunda bireyleri bilgilendirici, farkındalık düzeylerini artırıcı etkinlikler yapılmalıdır. Bu etkinliklerin belirlenmesinde bilimsel ölçütlere dayalı ve uzmanlar tarafından yapılan bölgesel gereksinim analizleri esas alınmalıdır.

6.Sivil toplum kuruluşlarının ve yerel yönetimlerin gelir seviyesi düşük olan kesimlere finansman, proje ve takım yönünden katkı sağlaması teşvik edilmelidir.

7.Eğitim, ulusal istihdam politikası ile desteklenerek yapılandırılmalıdır.

8.Yaşam boyu öğrenme konusunda bireyleri bilinçlendirmede kitle iletişim araçlarından yararlanılmalıdır.

9.Özel öğretim kurumlarının, mesleki ve teknik eğitim ile yaygın eğitim alanlarında da eğitim sunmaları sağlanmalıdır.

10.Okulların, halk eğitim merkezlerinin fiziki yapı ve donanım yetersizlikleri giderilmeli ve bu kurumlara mali destek sağlanmalıdır.

11.Mesleki eğitim veren okullara meslek odaları ve ilgili sivil toplum kuruluşlarının daha fazla destek vermesi sağlanmalıdır.

12. Mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarında meslek dersleri öğretmenlerinin belirli sürelerle sanayi deneyimi edinmesi için çalışmalar yapılmalıdır.

13. Yaşam boyu öğrenme uygulamaları aracılığıyla engelli bireylerin eğitimine daha fazla önem verilmeli ve bu bireylerin toplumla bütünleşmeleri sağlanmalıdır.

14. Millî Eğitim Bakanlığı, yerel yönetimler, sosyal hizmetler ve ilgili gönüllü kuruluşların iş birliği ile sokakta yaşayan ve çalışan çocukların ailelerine yönelik eğitim, rehabilitasyon ve maddi imkânlar sunmayı da içine alan çalışmalar yapılmalıdır.

15. Tüm eğitim kurumlarında hafta sonu ve akşamları yapılacak kurs ve seminerlerde yöneticilere ve yardımcı personele ücret ödenmelidir.

16. Özel kurum ve kuruluşların fiziki ortamlarından ve imkânlarından yaşam boyu öğrenme etkinlikleri kapsamında yararlanılmalıdır.

17. Yaşam boyu öğrenme etkinliklerinin yaygınlaştırılması için yeniden kurum açmak yerine, var olan kurumların geliştirilerek kullanılması sağlanmalıdır.

18. Küreselleşme ve AB sürecinde yabancı dil öğretimine önem verilmeli, hızlandırılmış dil öğretim merkezleri, web destekli öğrenme ortamları aracılığıyla bireylerin en az bir yabancı dili öğrenmeleri sağlanmalıdır.

19. Yaşam boyu öğrenme, 24–64 yaş arası ile sınırlandırılmamalıdır.

20. Yaşam boyu öğrenme, sadece öğrenci ve çalışanlarla sınırlandırılmamalı, aile eğitimine de önem verilmelidir. Bu nedenle anne baba okulları açılarak, toplumsal entegrasyonu sağlayamayan ailelere yönelik girişimlerde bulunulmalıdır. Buna yönelik var olan programlar akredite edilmeli, bu konuda aile destek uzmanları yetiştirilmeli ve yaygınlaştırılmalıdır.

21. Yükseköğretim Kurulu'nun 1997 yılında kaldırdığı yetişkin eğitimi lisans programları yeniden açılmalıdır.

22. İnsan hakları, demokrasi ve çevre bilinci oluşturma eğitimine önem verilmelidir.

23. Yaşam boyu öğrenme kapsamında yapılan etkinliklerle ilgili istatistikî bilgiler Türkiye İstatistik Kurumu tarafından belirli sürelerle tespit edilmeli ve yayımlanmalıdır.

24. Kamu İnternet Erişimi Projesi yaygınlaştırılmalıdır.

25. Herkesin yüksek öğrenim görebileceği açık üniversite açılmalıdır.

26. Yaşam boyu öğrenmede işsizlik sigortası kaynaklarından yararlanılmalıdır.

(http://tkb.meb.gov.tr/dosyalar/surular/17_sura.pdf)”.

Türkiye 2002 yılında Avrupa Konseyi'nin kabul ettiği “Yaşam Boyu Öğrenme Kararı”na ve 31 Avrupa ülkesinin imzaladığı Lizbon Stratejisi sonrası “Eğitim Yetiştirme Birliğine” katılmıştır. Bu süreç içerisinde Türkiye’de eğitim çalışmalarında reform yapılmıştır. Eğitim sistemlerinde yapılan yeniliklerde AB hedef olarak belirlenmiştir. Bu süre içinde AB Komisyonu tarafından Türkiye'nin performansı değerlendirilerek, sorunlar belirlenmiş ve tavsiyelerde bulunulmuştur.

1 Nisan 2004 tarihinde Türkiye, Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programları'na tam üye olarak katılmıştır. 31 Aralık 2006'ya kadar süren deneme süresi boyunca toplam 67 milyon Avro'luk bir bütçe oluşturulmuş ve ülkemiz eğitim ve gençlik sektörüne karşılıksız hibe olarak kullanılmıştır. Programların kullanıldığı ilk üç yıl 3.035 proje desteklenmeye değer bulunmuş ve yaklaşık 40.000 vatandaşımız, Avrupa Birliği ülkelerinde gerek programlar gerekse bireysel faaliyetler çerçevesinde bilgi ve deneyim arttırma amaçlı değişim ve yerleştirmelere katılmıştır.

Türkiye 1 Ocak 2007'de başlayan Hayat Boyu Öğrenme Programı'na (LLP) yine tam üye olarak katılmıştır. 9. Kalkınma Planı'nın ilgili kararları ve 17. Milli Eğitim Şura'sının yaşam boyu öğrenme komisyonu kararları ve Ekim 2006'da yayınlanmış olan “Türkiye'nin Başarısı İçin İtici Güç: Hayat Boyu Öğrenme Politikası Belgesi” ile Türkiye yaşam boyu öğrenmeye dair siyasalarını belirlemiştir.

2007 yılında hazırlanan “Hayat Boyu Öğrenme Belgesi Taslağı” ve 2009 yılında hazırlanan “Türkiye Hayat Boyu Öğrenme Stratejisi Belgesi” ve eki “Türkiye Hayat Boyu Öğrenme Stratejisi Eylem Planı” ile birlikte iki aşamada Türkiye Hayat Boyu Öğrenme Belgesi oluşturulmuştur.

Türkiye ‘Hayat Boyu Öğrenmenin Geliştirilmesi’ adı altında 26 Mayıs 2011 ve 25 Mayıs 2013 tarihleri arasında kapsayan bir proje başlatmıştır. Bu proje genel olarak her türlü öğrenmeye değer vererek, uygun ve kapsamlı hayat boyu öğrenme stratejilerinin geliştirilmesi ve uygulanmasını desteklemektedir.

Bu proje hızla değişen dünyada küresel değişime uyum sağlamak için nitelikli iş gücü yetiştirmek, yaşam boyu öğrenme bilincine sahip bir toplum oluşturmak ve çağın gereklerine uygun eğitime ulaşılmasını yaşam boyu öğrenme stratejisine dönüştüren önemli bir projedir.

Bu proje ile Türkiye’de yaşam boyu öğrenmenin alt yapısı oluşturulacaktır. Özellikle köy ve ilçelerde projenin anlaşılması büyük önem taşımaktadır. Mesleki ve teknik eğitime yönelik önemli kararlar alınmıştır. Ayrıca, hayat boyu öğrenmenin yaygınlaştırılmasına yönelik de projeler gerçekleştirilmektedir. Ayrıca bu proje kapsamında Hayat Boyu Öğrenme web portalı oluşturulmuştur.

Hayat boyu öğrenmenin yerel düzeyde yaygınlaştırılmasına yönelik Kayseri, Şanlıurfa ve Erzurum’da olmak üzere 3 bölgesel koordinasyon ofisi açılmış olup çevre illerdeki faaliyetler bu ofislerden yürütülmektedir. Hayat Boyu Öğrenme Politikalarının Tanıtımı ve Koordinasyonu İl Danışma Toplantıları 30- 31 Ocak 2012 Kayseri’de, 28-29 Şubat 2012 Şanlıurfa’da, ve 11-12 Nisan 2012 tarihinde de Erzurum’da gerçekleşmiştir.

Bu proje kapsamında alınan bir diğer önemli kararda Türkiye Hayat Boyu Öğrenme Strateji Belgesi 2013 - 2018 yıllarını kapsayacak şekilde geliştirilmiş olmasıdır.

Bu karar doğrultusunda ‘Türkiye’de Hayat Boyu Öğrenmenin Geliştirilmesi Projesi-2’ adlı proje oluşturulmuştur. Bu proje; yaşanan bilgi toplumunda, farklı öğrenim ve yaş seviyesindeki bireylerin istihdam edilebilirliğini sağlamayı, öğrenen bireyden, öğrenen topluma ve öğrenen bir Türkiye’ye doğru dönüşümü gerçekleştirmeyi ve hayat boyu

öğrenmenin geliştirilmesi yoluyla insan kaynaklarının geliştirilmesini amaçlayan bir projedir.

Bu proje ile Türkiye'de hayat boyu öğrenme konusunda bilgi ve farkındalık seviyesi artırılabacaktır. Hayat Boyu Öğrenme'nin alt yapısı güçlendirilecek ve ülkemizde Ulusal Hayat Boyu Öğrenme Web Portalı, uluslararası benzer web portallarıyla uyumlu olarak geliştirilip yaygınlaştırılacak ve hayat boyu öğrenme sisteminde ilgili kurumlar arasında işbirliği yapılacaktır. Mesleki ve teknik öğretmenlerin yeterliliklerini arttırmaya yönelik çalışmalar yapılarak hayat boyu öğrenme perspektifi ile AB ve OECD standartlarına uyumlu bir "Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi" için, mevzuat incelemesi ve tavsiye raporu hazırlığı yapılacaktır. Toplam bütçesi 5 milyon Avro olan hibe programı paydaşların da katılımıyla uygulanacaktır. (<http://projeler.meb.gov.tr/pkmtr/>)

BÖLÜM 3

3.1 MODERN SANAT EĞİTİMİ ANLAYIŞLARI

3.1.1 Estetik Eğitimi

18. yüzyılda ve 19. yüzyılın başında estetik eğitim, felsefik, bilimsel, politik ve toplumsal etkilerden dolayı gelişmemiştir. Yine bu yüzyılda estetik eğitim, manevi, ahlak, zevk ve duygu gibi kavramların eğitimi olarak görülmüş ya da bu kavramlarla eş anlamlı tutulmuştur. 19. yüzyılın sonlarında da Almanya’da estetik eğitim tanımının yerine bazen sanatsal eğitim, bazen de sanat eğitimi terimi kullanılmıştır. Almanya’da bu terimlerle kullanılırken Fransa’da estetik eğitim olarak kullanılmıştır. Sanat eğitiminden çok ince ayrıntılarla ayrılan estetik eğitim, son 20 yıl içindeki anlamını açıkça ortaya koymaktadır (San, 1983: 56).

19. yüzyılda endüstri çağı ile estetikten yoksun tek tip seri imalat ürünlerinin insan üzerinde olumsuz etkileri olmuştur. Estetik bakımdan zayıf olan bu ürünler, insanların yaşamının her alanında yer alarak insanın doğaya ve kendine yabancılaşmasına sebep olmuştur. Endüstrinin olumsuz sonuçlarının önüne geçmek amacıyla endüstri ürününe estetik bir değer kazandırmaya yönelik olarak tasarım önem kazanmıştır. “Bu dönemlerde Ruskin ve Morris’in endüstri ürünlerine estetik değer kazandırma amacıyla yön verdikleri Arts and Crafts hareketlerinin el sanatlarına dönüş sloganı, Morris’in “yeni gereksinimler için yeni sanat eğitimi” görüşüyle İngiltere’de tatbiki güzel sanatlar eğitimi veren okulların açılması ve genel eğitime “iş eğitimi” derslerinin girmesi ile sonuçlanmıştır (Seylan, 2004: 269)”.

“19. yüzyıl sonlarında sanat eğitiminde amaç, endüstrinin hizmetinden, kişinin estetik yargı yetisinin geliştirilmesine kayar. Okullar, müzelere götürülür. Okul duvarlarına ünlü tabloların tıpkıbasımları asılır. Ancak, çoğunlukla inceleme için seçilen yapıtlar Rönesans ustalarının, gerçekçi ve romantik sanatçıların yapıtlarıdır. Bunun yanında çevre ve doğada inceleme kapsamına alınır. Yaprak, taş, çiçek v.b. doğal nesnelere incelenir, incelenirken araştırılır ve deneysel yaşantısal ilgi yanında estetik ilgi de

gelişir. Çizmeden, resim yapmadan görmeyi öğrenmek olası değildir (Kırıçoğlu, 2002: 17)”.

“Nasıl ki endüstri devrimi resim-çizim derslerini ve bu derslerin gereği olan kimi yöntemleri gerekli kılmışsa, 20. yüzyılın teknolojik devrimi de yeni tasarımcıların yetişeceği yeni bir okul tipine gerek duyar (Kırıçoğlu, 2002: 27)”. Arts and Crafts hareketinden yola çıkarak kurulan Bauhaus (1919-1933), uyguladığı eğitim sistemiyle, sanatı tasarım yoluyla, yaşamla yakın ilişki içine sokmayı amaçlamıştır. Bauhaus ile birlikte estetik eğitiminin önemli rolü olduğu giderek daha belirginleşen bir anlayış haline gelmiştir. Hem bireysel yaratıcılığa önem veren eğitim sistemiyle, hem de kapsadığı çok yönlü çalışmalarla sanata olağanüstü katkılarda bulunmuş ve kendinden sonraki modern dönemin eğitim kurumlarının öncüsü olarak estetiğe olan ilgiyi arttırmıştır. Estetik duygusu gelişen bir toplum, anlayan, yorumlayan, sorgulayan tavrıyla giderek artan değişimleri daha çabuk kabul edebilecektir.

“19.yy’ın sonlarına doğru Almanya’da estetik eğitim teriminin zaman zaman “sanatsal eğitim” (künstlerische Erziehung), zaman zaman da “sanat eğitimi” (künstlerziehung) terimleriyle yer değiştirdiği gözlemlenirse de, 1920’lere dek arasıra kullanılmış, sonra ortadan kalkmış, 1967-1968’lerde ise yeniden söz konusu olmaya başlamıştır. Buna karşılık Fransızca’da estetik eğitim, Almandaki en geniş anlamıyla “sanat eğitimi” yerine kullanılmaktadır (San, 1983: 56)”.

Estetik eğitim ile ilgili görüşler 20. yüzyılın ortalarında sanat eğitimi tartışmalarında daha sık görülmeye başlamıştır. John Dewey ve Herbert Read’ın görüşleri estetik eğitim açısından önemli görülmesiyle birlikte, Dewey’in 1952’de Read’ında 1968’de ölümüyle estetik eğitimde dair görüşleri önemini yitirmemiştir. Read ve Dewey’in estetik eğitim etkinlikleri daha sonraları modern bilim çalışmalarının bulguları ile desteklenmiştir. 1950’lerde ise, Cleveland Sanat Müzesi ve Amerikan Estetik Toplumunun eğitimsel aktiviteleri ile Thomas Munro (1956) estetik ve okul eğitimi arasındaki yakın ilişkinin kurulmasını ileri sürmüştür. Okuldaki sanat aktiviteleri ile estetisyenlere bilgiler sağlayarak sanat öğretimi için tavsiyelerde bulunmuştur. Elliot Eisner (1956) ise estetik ilginin ortaya çıkmasıyla sanat eğitiminde yeni bir çığ oluştuğunu yazmış ve estetik eğitimin sanatta insan eğitimi olduğuna dikkat çekmiştir.

1950 ve 1960'larda, New York şehri uluslararası sanat dünyasının merkezi olmuş ve sanat eğitimi üzerine konferanslar ve seminerler yapılarak, çeşitli etkinliklerle estetik eğitimi desteklenmiş ve birçok kitapla estetik eğitimi fikrini vurgulanmıştır. (Smith, 2004: 167, 168, 169)

Kırıçoğlu, estetik öğrenmenin amacını çocuğun ve gencin sanat üzerindeki konuşmasını sağlamaktır şeklinde ifade etmektedir. (Kırıçoğlu, 2002: 13) İnsanın estetik eğitiminde önemli bir yere sahip olan sanat eğitimi, insanın duygu ve düşüncelerinin biçimlendirilmesini sağlar. Kişinin çevresindeki olaylara bakış açısı onları yorumlayışı ve yaşam tarzı kişinin estetik eğitim düzeyiyle doğru orantılıdır. Bu nedenle, estetik eğitimin bireye kazandırılması her dönemde olduğu gibi, günümüzde de gerek bireysel açıdan gerekse toplumsal açıdan büyük önem taşımaktadır. “Estetik eğitimi, bütün öbür eğitim biçimlerinin zorunlu ve çok önemli bir yanı olarak karşımıza çıkmaktadır. Estetik eğitimin sanatsal eğitim ile sınıksız bağıntı içinde oluşunun bir nedeni de budur (Okan Akın, 2006: 33)”.

3.1.2 Sanat Yoluyla Eğitim

“Sanatların insanın eğitimindeki önemi ve gerekliliği konusundaki söylenmiş sözlere ve yazılı düşüncelere antik devirlerden (en başta Plato ve Aristoteles olmak üzere) bu yana rastlanmaktadır (San, 1983: 54)”. Sanat eğitimi insanın kişilik gelişiminde etkili olarak kendini gerçekleştirmeye imkân tanır. Bireyin sağlıklı bir kişilik geliştirmesi, çevresini doğru bir şekilde algılayıp yorumlayabilmesi eğitimin genel amaçları olarak bilinirken bu amaçlara ulaşmada sanat eğitimine büyük ölçüde ihtiyaç duyulmaktadır. “Sanat eğitiminden salt görsel ve plastik alandaki eğitim değil, tüm ifade tarzlarını kapsayan bir eğitim anlaşılmalıdır. Bilinç, yargılama ve usa vurma güçlerinin aslında zekâyaya dayalı tüm duyumların eğitimidir (Zor, 2008: 14)”.

“Herbert Read’in sanat yoluyla eğitim kuramı kendi sözleriyle şöyledir: “Bir insanda gelişme ancak görülebilir ya da işitilebilir simgelerin anlatımı yoluyla olur. Eğitim böylece bir anlamda bu anlatım biçimlerinin geliştirilmesidir. Bu da çocuğa ve yetişkine nasıl devinimler yapacağının, imgeler, sesler, araçlar ve kullanım nesnelere

yaratacağının öğretilmesidir. Bir insan eğer bütün bunları yapabiliyorsa, işte o insan tam olarak eğitilmemiş insandır (Kırıçoğlu, 2002: 25)”.

1970’lerde ve 1980’lerde çocuk ve gençlerin sanat etkinlikleri, kendini ifade etme eylemleri olarak tarif edilmekteydi. Kendini ifade etme, ya da “kişisel gelişim” sanat eğitiminin gerekçesi olan genel terimlerdi. Birçok sanat eğitimcisi hala çocuk ve öğrencilerin yapmış oldukları sanatsal çalışmaları, çocukların kendilerini ifade etmelerinde önemli bir yardımcı olarak görmektedirler. (Atkinson, 2002:138)

Sanatın psikolojiyle yakın ilişkisi olduğu görüşleri ile Froebel ve Pestalozzi, sanatın zihinsel yöndeki etkilerini ortaya koymuştur. Pestalozzi çizimin sadece sanatsal ürün vermek için değil başka eğitsel işlemlere de yönelik öğretilmesi gerekliliğini belirterek, öğretim programlarının fiziksel, ahlaki, ve çevresel olarak bütünleştirilmiş olması gerektiğini belirtir.

Alman filozof ve eğitimci Frederich Froebel (1782–1852)’in çalışmalarıyla ortaya çıkan anaokulu hareketinin ise çocuğun eğitiminde büyük etkisi vardır. Ezber, ceza ve disipline dayalı olan mevcut eğitim uygulamalarını Froebel oyuna dayalı bir müfredat olarak tasarlamıştır. Onun anaokulu eğitim faaliyetleri ilerici aktiviteler çerçevesinde yapılandırılmıştır. Froebel çocuğa verilecek eğitimin çevre ile uyumlu bir süreç içerisinde oyun benzeri etkinlikler ile sağlanabileceğini ileri sürmüştür (Stankiewicz, Amburgy ve Bolin, 2004: 47) .

“Dikkat edilirse anlaşılacak ki, sanat yoluyla eğitim, çocuk ve ergende us’tan, us’un denetiminden çok duylara, duyguya, heyecana yer vererek, eğitim sistemlerindeki aşırı rasyonalizasyona karşı çıkmayı, bu olguyu dengelemeyi amaçlamaktadır. Ağırlık duygusallıkta, duygusal yaşantıdadır (<http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/40/135/929.pdf>)”.

Çocuğun yapmış olduğu sanatsal etkinlikler çocuğun mantıksal yönünün gelişmesine fayda sağlamaktadır. El göz koordinasyonunun gelişmesi, görmeyi, algılamayı öğrenme, birleştirme, ayırıştırma ve güzeli nitelik olarak ayırt edilebilme çocukta mantıksal yönünün gelişimine de etki eder. Sanat yoluyla öğretim insanın mantıksal

yönüne karşılık duygusal yönüne ağırlık vererek bir denge oluşturmaktadır. Sanat eğitimi yoluyla kazanılan değerler, insanın bakış açısını genişleterek nitelikli düşünme olanakları sağlamaktadır.

İngiliz sanat tarihçisi Herbert Read, “Sanat Yoluyla Eğitim” adlı kitabıyla 20. yüzyıl sanat eğitimi üzerinde etkili olmuştur. Bu kitabıyla, sadece görsel ya da plastik alanda bir eğitimi değil, kendini ifade etmenin tüm biçimlerini birleştirici ve bütünleştirici bir eğitim istediğini belirtmektedir (San,1983:133)”. Read, insanların duygu, düşünce ve imgelerini bir anlatım formuyla görselleştirmeleri sonucu dengeli ve mutlu yaşamalarından ve sanat yolu ile insanların eğitilerek, uyum içerisinde bir toplum oluşacağından bahseder. Read “Sanat yoluyla eğitim” görüşünün temel ilkeleri şu şekilde özetlemektedir:

- 1- İnsan doğasında bulunan bütünleyici estetik nitelik.
- 2- Estetik olarak nitelikli formların yapısından kaynaklanan bütünleyici özellik.
- 3- Sanat deneyiminin ve yaratıcı etkinliklerin organik, bütünleyici yapısı ve süreci

Bütün bu özellikler yaratıcı bir etkinlik olarak sanat deneyimi içinde bir araya gelerek çocuğun bir bütün olarak gelişimini güçlendirir (Kırıçoğlu, 2002: 25)”.

“Read çağın getirdiklerini bilimiyle, teknolojiyle kabullenir. Sanatı da bilime karşıt bir olgu olarak görmez. Sanat bir canlandırma’dır, bilim bir açıklamadır; her ikisinde gerçeklikle uğraşır, biri onu canlandırır, diğeri ise açıklar. İkisi arasındaki ayırım yalnızca yöntemlerdedir (San, 1983:135)”.

3.1.3 Disiplin Temelli Sanat Eğitim

Davranışçı yaklaşımın, uyarıcı tepki ilişkisine bağlı basit davranışlarla açıklanabilen bir yaklaşım olması, problem çözme, karar verme, ve yaratıcılık gibi bilişsel süreçleri açıklamada yetersiz kalmıştır. Bunun üzerine, davranışçı yaklaşımın yerini bilişsel

yaklaşımın alması eğitimde bilişsel değerleri ön plana çıkarmıştır. Öğrenmenin zihinsel aktivitelerle gerçekleşmesi ve geçmiş öğrenmelerle yeni öğrenilenlerin yapılandırılmasıyla ortaya çıkması eğitimde bilişsel-yapılandırmacı kuramı gündeme getirmiştir.

“1965’ten beri pek çok sanatçı, biçim ve estetik yerine sanatın tanımı, anlamı ve amacı, sanatçının ve izleyicinin rolü ve sanat nesnesinin statusünü yeniden şekillendirmek ve sanatın sınırlarının zorlanması gibi konularda fikirler ve teoriler geliştirmişlerdir. 1980’lerden itibaren Kavramsal Sanatında etkileriyle biçimsel bir form anlayışının yerine fikrin, teorinin de sanat olabileceği fikri (anlayışı) gelişmiştir. Bu süreç sanat disiplinlerinin felsefesiyle, literatürle, psikolojiyle, sosyolojiyle, tarihle olan ilişkisini geliştirerek disiplinlerarası sanat anlayışı yaygınlaşmıştır (Yılmaz, 2011:130,131)”.

Temeli 1960’larda atılan DBAE, özellikle Elliot Eisner tarafından savunularak 1980’lerde ABD’de Getty Güzel Sanatlar Eğitim Merkezi tarafından geliştirilmiştir. Disiplin Temelli Sanat Eğitimi, görsel sanatlarda kapsamlı bir eğitim öğretim yaklaşımı ile sadece K-12 okullarını geliştirmeye yönelmemiştir. En yaygın olarak sınıf ortamında görsel sanatlarda uygulansa da, yüksek öğretim, yaşam boyu öğrenme merkezleri, yetişkin eğitimi ve sanat müzelerinde de kullanılmaktadır. DBAE, öğrencinin yaratıcılığının artmasına ve öğrencilerin farklı kültürlerde sanatın rollerini anlamalarına yardımcı olabilmek için öğrencilere, dört ayrı etki alanında sistematik ve yararlı öğrenme deneyimleri sunmaktadır. Disiplin temelli sanat eğitimi ile sanat eğitimine çok yönlü bir görünüm vermek istemektedir. (Dobbs, 2004 :701,702,703)

“Sanat Üretim – Öğrenciler, özgün ve orijinal sanat eserleri üretmek için beceri ve teknikleri öğrenirler.

Sanat Tarihi – Öğrenciler geçmişin ya da şimdinin sanatsal başarılarını, teknik ya da stil örneklerini ve özellikle kültürel, siyasi, sosyal, dini ve ekonomik olaylar ile ilgili tartışma konularını incelerler.

Sanat Eleştirisi - Öğrenciler, toplumda sanatın rollerini anlamak için, görsel formların özelliklerini ve niteliklerini tanımlar, değerlendirir, yargılar ve yorumlarlar.

Estetik - Öğrenciler, sanatın değeri ve etkisi sanat eserlerini değerlendirme kriterlerini incelerler

(http://www.vuefineart.net/pdfs/1-4_Discipline-Based_Art_Education.pdf).

DTSE kaliteli bir sanat eğitimi için oldukça önemlidir. Dört disiplin alanı ile öğrencinin sanatı anlaması ve yorumlamasında sistematik ve sıralı öğrenme deneyimleri sunmaktadır. Sanatın sosyal ve kültürel rolünü, sanatsal süreçlerinin anlaşılmasında öğrenciye faydalı olmaktadır. “Sosyolog Ronald Burt, disiplinlerarası yaklaşımların yaratıcılık üzerindeki olumlu etkilerini şöyle açıklar: “Farklı sosyal dünyaların kesişiminde yaşayan insanların iyi fikirlere sahip olma riski daha yüksektir (Bozdağ, Perdahcı, 2011: 78)”.

Çağdaş eğitimde, toplumun düzenini sağlayacak nitelikli bireyler yetiştirmek amacıyla, eleştirel düşünme, olaylar arası bağlantı kurma gibi davranışların öğrenciye kazandırmada DTSE'nin önemi büyüktür. Ülkemizde ise disiplin temelli sanat eğitimi 1997 yılında, YÖK/ Dünya Bankası Milli Eğitimi Geliştirme Projesi dahilinde yapılan bir çalışma ile başlatılmıştır.

3.1.4 Görsel Kültür Eğitimi

Sanat, çevresel şartlara bağlı olarak farklı kültürlerde farklı karakteristikler ortaya koymuş olsa bile, önemli bir iletişim aracı olarak evrensel bir dil oluşturmaktadır. Herhangi bir sanat eserinin ortaya çıktığı yer ve zamana bakılmaksızın birbirinden çok farklı kültürleri etkileyebilmesi, görselliğin evrensel bir değer olarak önemini gösteren bir durumdur.

Dünyada görsellik her zaman önemli bir yere sahip olmuşken, 21. yüzyıldaki gelişmelerle birlikte yaşam üzerindeki etkisini daha da güçlendirmiştir. İnternet,

televizyon ve dijital teknolojinin dünya üzerindeki gücünün artması ile insanların kültürel ve estetik değerleri üzerinde büyük rol oynamaktadır.

“Son 10 yılda öncelikle Amerika Birleşik Devletleri’nde ardından Avrupa’da birçok eğitim kurumu geleneksel olarak sanat eğitimi olarak adlandırdıkları programlarını yeni adlarla çağırmaya başladı. Bu yeni adlar arasında hemen dikkatimizi çeken tamlamalardan biri hiç şüphesiz “Görsel Kültür”dür (Soğancı, 2011, s.72)”.

Görselliğin yaşam ile sıkı bir ilişki içerisine girdiği günümüzde, görsel yoğunluk karşısında seçici bir tavır geliştirmek üzere görsel kültür eğitimi önem kazanmıştır. Görsel kültür açısından, mesajların doğru algılanıp yorumlanmasında etkili olan görsel okuryazarlık ihtiyacı ise, belirgin bir şekilde artmıştır. Bu açıdan sanat eğitiminin kapsadığı alan genişleyerek görsel kültür eğitimine doğru açılmaktadır.

“Görsel kültürün sosyal ve kültürel bağlamda alabileceği farklı biçim ve karakteristiklere bakılmaksızın, görsel kültürü öğretmedeki amaç öğrencilerin eleştirel anlayışlarını teşvik etmek ve öğrencilerin anlamı bir kitaptan veya öğretmenden pasif olarak kabul etmesinden önce kendi anlamlarını keşfetmelerine (üretmelerine) yardımcı olmaktır (Balkır Kuru, 2011:117)”.

Dünyada görsel kültürün önem kazanması yeni eğitim paradigmalarının doğmasına neden olmuştur. Gelişen eğitim görüşleri ile de sanat eğitimi, dar bir alanı kapsamı gereğiyle, görsel kültür eğitimi doğrultusunda genişlemeye başlamıştır. Ulusal ve uluslararası sanat eğitimcileri, sanat disiplinlerinin geleneksel vurgusundan uzaklaşmaya başlayarak, görsel kültür ve kültürel konularda daha geniş bir yelpazeye doğru genişlemektedir. Çağdaş dünyada değişen durumlara yanıt olarak sanat eğitimi, günlük yaşamımızın giderek daha önemli parçası haline gelen görsel kültürü savunmaktadır. Bu değişim sürecinde sanat eğitimcileri, eski müfredatı değiştirerek, insan yaşantısındaki görsel sanatların yerini genişletmişlerdir (Freedman, Stuhr, 2004: 815).

BÖLÜM 4

4.1 SANAT EĞİTİMCİSİ YETİŞTİRME ve MESLEKİ GELİŞİM OLANAKLARI

4.1.1 Dünyada Sanat Eğitimi Yetiştiren Kurumların Karakteristikleri

Bilim ve teknolojinin, yaşamı belirgin bir şekilde etkilemesi sonucu, değişimlere uyum sağlayabilecek bir toplum ve bu toplumu oluşturacak eğitilmiş bireylere ihtiyaç duyulmaktadır. Günümüzde eğitimin ülke kalkınmasındaki önemi artık tüm dünya tarafından bilinmekle birlikte, kaliteli bir eğitime ise ancak nitelikli öğretmenlerle ulaşılabileceği bilinen bir gerçek haline gelmiştir.

Gelişmiş ülkeler, öğretmenin iyi bir şekilde yetişmesine ve donanımlarını arttırarak mesleklerini devam ettirmelerine oldukça önem vermektedirler. Örneğin; ABD’de bazı eyaletlerde öğretmenlik mesleği için 4 yıllık öğrenim yeterli bulunmamakta ve bunun üzerine 2 yıl yüksek lisans öğrenimi gerekli görülmektedir. Mesleğe başladıktan sonraki her yıl mesleki yeterlilikleri denetlenerek mesleki açıdan yeterli görülenler kademe atlayarak maaşları yükseltilmektedir. Öğretmenler 2 aylık yaz tatillerinde üniversitelerin açtıkları programlara katılarak mesleki bilgilerini genişletmektedirler. Almanya’da ise 4 yıllık öğretmenlik fakültesinden mezun olduktan sonra devletin yapmış olduğu bir sınava tabi tutulurlar ve sınavı geçenler 2 yıllık stajyerlik hakkı kazanır. Bu sınavda 2 kez başarısız olan öğretmen adayları öğretmenlik hakkını kaybetmekte; stajyerlik bittikten sonra ise tekrar devletin yapmış olduğu 2. bir sınava tabi tutularak öğretmenlik mesleğine başlamaya hak kazanmaktadır.

“Son otuz yılda çeşitli ülkelerin öğretmen eğitimi sistemlerinde önemli yeniden yapılanmalar gerçekleştirdikleri görülmektedir. Tüm bu çabaların arka planında öğretmen yetiştirme programlarına yöneltilen eleştiriler ve buna bağlı olarak nitelikli öğretmen yetiştirme amacı damgasını vurmaktadır. ABD’de 1980’li yıllarda yetiştirilen öğretmenlerin niteliği konusunda

konusunda yapılan eleştiriler, Holmes Group ve Carnegie Foundation gibi kurumların öğretmen eğitimi üzerine yayınladığı raporlar ile daha fazla ses getirmiş ve 1990'lı yılların başında oluşturulan komisyonlar yoluyla (Amerika'nın Geleceği ve Öğretim Milli Komisyonu - National Commission on Teaching and America's Future gibi) öğretmen eğitiminde ciddi değişikliklere yol açabilecek değerlendirmeler ortaya çıkmıştır. Benzer bir tartışma ve değişim İngiltere'de de yaşanmış ve 1980'li yılların sonunda öğretmen eğitimi yeniden yapılandırılırken standartlar, akreditasyon, uygulamaya dönük öğretmen eğitimi konuları ön plana çıkmıştır. Almanya, Fransa, Avustralya, Yeni Zelanda öğretmen eğitimi sistemlerinde 1990'lı ve 2000'li yıllarda programların kontrolü, program içeriği, standartlar, akreditasyon, kuram-uygulama dengesi gibi konularda önemli değişimler yaşandığı görülmektedir (Yıldırım, 2011:1)".

Amerika'da sanat eğitimcileri, iki farklı derecede sanat eğitimcisi olarak görev almaktadırlar. Birinci olarak, devlet okullarında ve her yaş seviyesindeki çocuklara ya da engelli çocuklara verilen sanat eğitimi için, ikinci olarak da müzeler, eğlence merkezleri, hastaneler, hapisaneler ve diğer akademik olmayan ortamlarda sanatı öğretmek için sanat öğretmenlerine ihtiyaç duyulmaktadır. Bu açıdan sanat öğretmeni yetiştirmede sanat becerilerinin yanı sıra, eğitim kuramı, gelişim psikolojisi ve kişilerarası iletişime önem verilmektedir (<http://www.uscollegesearch.org/art-teacher-education-collages.html>).

ABD eyaletlerinden Illinois'da bulunan kamu okullarında, sanat eğitimi veren çoğu öğretmen Illinois Devlet Üniversitesi mezunudur. Amerika'nın kaliteli öğretmen yetiştiren en önemli üniversitelerinden biri olarak kabul edilen Illinois Devlet Üniversitesi'nin Güzel Sanatlar Koleji (Illinois State University Collage Of Fine Arts) kapsamında yer alan sanat eğitimi lisans programı öğrencilerini, devlet okullarındaki öğretim zorluğunun üstesinden gelebilecek şekilde hazırlamaktadır. Sanatı öğretmek amacıyla, öğrenci yaratıcı süreçleri anlamalı ve sanat bilgisinin yanı sıra bir öğretmenin

beceri ve anlayışına da sahip olmalıdır. Bu bağlamda yaratıcı düşünme gibi organizasyon ve iletişim becerileri öğrencilerin kariyerlerinde başarı sağlamaları için gereklidir. Bu programda öğrenciler, çocuklar ve onların gelişimsel dönemleri, sanat öğretme yöntemleri, sınıf yönetimi, medya sanatı ve sanat eğitiminin mevcut eğilimleri hakkında bilgi edinirler. Öğrenciler sanat tarihi bilgisi, estetik bilinci öğrenerek her yaş çocuk için uygun deneyimleri uygulayabilecek düzeye gelirler. (http://finearts.illinoisstate.edu/art/teacher_education/).

Illinois Devlet Üniversitesi'nde kayıtlı olan, Ulusal Sanat Eğitimi Derneği Illinois Devlet Üniversitesi Öğrenci Bölümü (NAEA-Illinois State University Student Chapter) kendini sanat eğitimine adanmış üyeleri ile güçlü ön profesyonel bir kuruluştur. Bu kuruluş, modern eğitimde sanatın baskın bir konu haline gelmesine yardım eden mesleki yerel ve ulusal bağlantıları yaratmaya çalışmaktadır. (<http://finearts.illinoisstate.edu/naea/index.html>).

New York'un başarılı bir üniversitesi olan, Suny New Paltz Üniversitenin Sanat Eğitimi Programı'na bakıldığında, güçlü bir sanatsal düşünce ve uygulamaya sahip çağdaş ve tarihsel sanatı yorumlayabilen, çeşitli kültürel bağlamlar ile toplumları, okulları ve gençleri anlayabilen sanatçı öğretmenler yetiştirmeyi hedef edindiklerini anlamaktayız. Öğretmenler görsel sanatlar ile ilgili çalışmalarını anladıkları kadar, çalıştıkları okulların kültürel ve politik çevresiyle de ilgilenmektedirler. SUNY-New Paltz kampüsünde her yıl bahar ayında sanat eğitimcileri için bir sempozyum düzenlenmektedir. Ayrıca, sanat eğitimi programı kapsamında Ulusal Sanat Eğitimi Derneği'nin çok aktif bir öğrenci bölümü bulunmaktadır. Burada öğrenciler, ayda 2 kez bölüm toplantılarına katılmakta, toplum ve kampüs içindeki gönüllülere hizmet faaliyetlerinde bulunmakta ve mevcut atölye çalışmalarınıyla ilgilenmektedirler. Bu öğrencilerin çoğu New York Eyaleti Sanat Öğretmenleri Derneği (NYSATA)'ne ait bölgesel ve ulusal profesyonel konferanslara katılmaktadırlar. (<http://www.newpaltz.edu/arted/>).

Avustralya'da da öğretmenlere mesleki gelişim sağlayan bağımsız bir organizasyon olan, Avustralya Öğretmenleri Mesleki Gelişimi (TTA-Professional Development for Australian Teachers) kaliteli eğitim vermede öğretmenlerin mesleki donanımlarını arttırmaya çalışmaktadır.

Çin toplumlarında ise “Eğitim, özellikle öğretmen eğitimi, bir milletin köküdür” deyiminin oldukça iyi bilinmesi, Çin toplumlarında eğitime verilen önemi açıkça ortaya koymaktadır. “Öğretmene saygı göstermek ve vücudun ahlaki eğitimi” çok eski bir Çin geleneğidir. Tayvan’da öğretmen eğitimi 2 katagoride verilmektedir. Birincisi öğretmenleri anaokulu ve ilkokullara hazırlayan normal kolejlerdir. İkincisi öğretmenleri orta okullara hazırlayan üniversitelerdir. Her ikisi de lise mezunlarını kabul ederek 4 yıllık eğitim vermektedirler. Son yıllarda bazı kolejlerde orta okullar için, üniversitelerde de ilkokullar için öğretmen eğitimine başlanmıştır. Tayvan’da öğretmen eğitiminin kalitesine ve sürekliliğine oldukça önem verilmekle birlikte, öğretmen eğitimi hükümet tarafından kontrol altına alınmıştır. 1990’lı yıllardan itibaren “Öğretmen Eğitim Kanunu” ile öğretmen eğitiminde önemli değişiklikler yaşanmıştır. Bu kanun ile, bütün devlet ve özel üniversitelerin öğretmenlik eğitim bölümleri, öğretmen yetiştirme programları sağlamak için uygun hale getirilmiştir. Son yıllarda ise öğretmen eğitimindeki iyileştirmeler hala devam etmektedir. (Lo, 2008:175,176)

İngilterede, 1990’larda öğretmen eğitiminde artan merkezi kontrol yönünde yeniden yapılandırmaya doğru önemli bir politika değişikliği olmuştur. 1992 yılında Milli Eğitim Bakanlığı, öğretmen yetiştiren kurumlar ve okullar aracılığıyla öğretmen eğitimi için gerekli olan yasal düzenlemelerde bulunmuştur. Bir meslek olarak öğretmenliği teşvik etmek ve öğretim standartlarının yükseltilmesine katkıda bulunmak için, 1994 yılında devlet tarafından Öğretmen Denetleme Kurumu (TTA -Teacher Training Agency) kurulmuştur. 2000 yılında, öğretmenlik mesleğini uygulama ve gelişimine yön vermek için, İngiltere Genel Eğitim Yasası (GTC-General Teaching Council for England) başlatılmıştır. 2002 Eğitim Yasası ile ise GTC’ye daha fazla yetki verilmiştir. (Lo,2008:177,178)

4.1.2 Dünyada Sanat Eğitimcilerinin Mesleki Gelişim Olanakları

Gelişmiş ülkelerde sanat eğitimcisi yetiştirmeye verilen önem, öğretmenlik mesleği boyunca, mesleki donanımı sağlamak amacıyla yönelik bazı çalışmalarla devam etmektedir. Üniversiteler, yerel yönetimler, meslek odaları ve bazı kurum, kuruluş ve

organizasyonlar öğretmenlerin mesleki yeterliklerini arttırıcı aktivitelerde bulunmaktadır.

4.1.2.1 Uluslararası Sanat Eğitimi Organizasyonları

Sanat Yoluyla Eğitim Derneği (INSEA-International Society for Education Through Art)

İkinci Dünya Savaşı sonrasında kurulan INSEA, Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO)'nün bir sivil toplum kuruluşudur. INSEA, UNESCO'nun 1946 ve 1947 yıllarında düzenlenen konferanslarında, sanat eğitimi alanında araştırmalar yapmak üzere kabul edilmiştir. 1951 yılında ise, düzenlediği "Genel Eğitim İçerisinde Görsel Sanatlar" adlı seminer ile 20 ülkenin katılımıyla birlikte ilk görsel sanatlar kongresini gerçekleştirmiştir.

Bugün INSEA, dergi yayınları ve kongrelerin yanı sıra, ağ bağlantısını kullanarak Facebook ve Skype aracılığıyla kurduğu uluslararası bir topluluk ile sanat eğitimi üzerine yaptığı araştırmaları iletmektedir. Ayrıca INSEA, on-line görüşmeler, sanal çocuk sergileri, araştırma yayınları, sempozyumlar ve dünya çapında galerilerle müzelere erişimi olan öğrenme ve öğretme kaynakları içinde geniş internet portallarına sahiptir. Sanat eğitimcilerine yönelik önemli projeler gerçekleştirmekte ve uluslararası konferanslar, seminerler, sempozyumlar, sergiler, bölgesel ve uluslararası dergilerde yayınladığı makaleler aracılığıyla sanat eğitimcilerine, kendilerini geliştirmeleri adına oldukça büyük imkanlar sunmaktadır.

Sanat eğitimcilerini destekleyen uluslararası profesyonel bir topluluk olan INSEA, düzenlediği kongre ve yayınlarıyla uluslararası fikir ve araştırmaların yaygınlaştırılmasında önemli rol oynamıştır. INSEA'nın en önemli amacı özgünlük, yaratıcılık ve uluslararası bütünlükten yoksun her türlü harekete direnmek olmuştur.(Romans,2005:139)

INSEA'nın yakın zamanda gerçekleşen etkinliklerinden bir tanesi de 25-27 Haziran'da gerçekleşen Kıbrıs 'Kültürler Kavşağı Sanat Eğitimi' temalı konferanstır. Bu 2012

Avrupa Bölgesel Konferansı, INSEA ve CYSEA (Kıbrıs Sanat Yoluyla Eğitim Derneği), Kıbrıs'ta Frederick Üniversitesi ve Avrupa Parlamentosu Office'nin katkılarıyla gerçekleşmiştir. INSEA'nın 2012 yılında gerçekleşen diğer bir etkinliği ise, USSEA (ABD Sanat Yoluyla Eğitim Derneği) konferansıdır.

INSEA, dünyanın birçok ülkesinde var olan sanat eğitimi birlikleri ile iletişime geçerek bilgi alışverişi yapmakta ve ortak projeler geliştirmektedir. Değişik kültürlerdeki organizasyonlara ulaşma ve sanat eğitiminin dünyadaki gelişmelerini takip etmek açısından önemlidir. Örneğin bu organizasyonlardan bazıları şunlardır;

Uluslararası: Uluslararası Sanat Konseyleri ve Kültür Kuruluşları Federasyonu (IFACCA), Uluslararası Çocuk Sanat Vakfı ICAF, Uluslararası Heykel Merkezi, Uluslararası Müzeler Konseyi, Uluslararası Sanat Eleştirmenleri Derneği,

Afrika ve Orta Doğu: Mus'Art Galerisi, Afrikalı Sanatçılar ve Sanat Organizasyonları (ücretsiz haber bülteni sunuyor), Bangladeş Kültür ve İnsan Geliştirme Forumu, Çinli Sanat Eğitim Derneği, Hong Kong Eğitim Derneği, Japonya Sanat Eğitimi, InSEA Japonya Sanat Eğitimi, Kore Sanat Eğitim Derneği, Kore İlköğretim Sanat Eğitimi Derneği, Güney Kore Sanat ve Kültür Eğitim Hizmeti (KACES), Phillippine Sanat Eğitim Derneği, Tayvan Sanat Eğitimi Derneği.

Avrupa: InSEA Avrupa Web sitesi; Avusturya, Danimarka, Estonya, Finlandiya, Almanya (<http://www.insea.org/>).

4.1.2.2 Amerika ve Kanada'da Sanat Eğitimi Organizasyonları

Sanat Eğitimi Ortaklığı (AEP-Art Education Partnership)

AEP her çocuğun, sanatı içeren komple ve rekabetçi bir eğitimi hak ettiği inancıyla kurulmuş olup, 100'den fazla eğitim, sanat, iş, kültür, hayırsever ve devlet kuruluşlarının oluşturduğu ulusal bir birliktir. AEP yaygın olarak, mevcut ve gelişmekte olan araştırma ve politikalar, sorunlar ve ulusal öneme sahip faaliyetler hakkında objektif bilgilerin en önemli kaynağı olarak kabul edilmektedir.

Sanat Eğitimi Ortaklığı (AEP) eğitimde sanatı etkileyen politikaları analiz ederek, ABD'de sanat eğitiminin görünürlüğünü sağlamak için özetleme ve bulguları tespit etmede yardımcı olmakta; sponsorları konuya duyarlılık noktasında teşvik etmektedir. AEP, araştırma protokolleri ve değerlendirme planları, ölçme araçları, veri toplama analizi, yararlı raporlar ve ilgili faaliyetlerle sanat eğitimcisine oldukça büyük fayda sağlamaktadır.

Araştırmalarını güçlendirmek isteyen eğitim kurumlarına teknik yardım sunan AEP, 1998'den beri bu amaçla 20'nin üzerinde kitap yayınlamıştır. Örneğin önemli yayınlarının biride, eğitimin bir parçası olan okul müdürlerinin, öğrencilerin kaliteli bir eğitim almalarında önemli rol oynadığı düşünülerek, kendi okullarında sanatı arttırmalarına yönelik yardımcı bir kaynak olarak hazırlanmıştır.

Wallace Vakfı ve Ford Vakfı gibi yardım kuruluşlarına kılavuzluk eden AEP, sanat öğrenme fırsatlarını genişletmek için kentsel okul bölgeleri ve bunların topluma dayalı ortakları ile doğrudan çalışarak, bu girişimleri yönetmeye yardımcı olmuştur (<http://www.aep-arts.org/>).

Ulusal Sanat Eğitimi Birliği (NAEA- National Art Education Association)

NAEA, görsel sanatlar eğitimcileri, öğretmenler, üniversite profesörleri, araştırmacılar, akademisyenler, yöneticiler, müze ve sanat eğitimcileri için özel olarak kurulan en büyük yaratıcı topluluktur. Sanat eğitimcilerinin faydalanabilecekleri önemli bir kuruluş olan NAEA 45.000'den fazla üyeye sahiptir. NAEA, görsel sanatlar eğitiminin insan potansiyelini ve küresel anlayışı teşvik etmektedir.

Sanat eğitimi mesleğinin ihtiyaçlarını karşılamak için NAEA Araştırma Komisyonu kurulmuştur. Bu komisyon ile NAEA en yeni yayınları, sanat-İlgili kaynakları, koleksiyonları ve çok daha fazlası hakkında en son gelişmeleri bulmak için önemli bir kaynak haline gelmiştir. NAEA, sanat üretimi, sanat eleştirisi, estetik, sanat tarihi, insan gelişimi, müfredat ve öğretim alanlarında teori ve pratik keşifler de dahil olmak üzere sanat eğitiminde, nicel, nitel, tarihsel ve felsefi araştırmalarda bulunup, üç ayda

bir rapor yayınlayan “Sanat ve Araştırmaları Dergisi” ile sanat eğitimindeki araştırma ve değerlendirmelerini yayınlamaktadır.

NAEA görsel sanatlar eğitimcilerine yararlanabilecekleri yüksek kaliteli kaynaklar sunmakta ve sanat eğitimcilerinin, ders sunuşunda faydalanabilecekleri görüşler geliştirmektedir. Tüm görsel sanatlar eğitimcilerine, her öğrenci için yüksek kaliteli sanat eğitimi vermeyi sağlayacak hazırlık programları içerir. İlköğretim ve ortaöğretim sanat öğretmenlerinin yanı sıra, müzelerdeki sanat eğitimcileri, erken çocukluk programları ve diğer topluluk eğitimi için geçerlidir. NAEA, yaklaşık 125 elektronik dergi ve estetik, sanat eğitimi, sanat kuramı ve görsel sanatlar, istatistik, ve çeşitli konularda makalelere bağlantılar kurmaktadır. Eğitimcilere, kaliteli bir sanat eğitimi uygulamak için sunulan yayınlara online üzerinden ulaşma imkanı sağlar. NAEA Wallace Vakfı yayınlarının yanı sıra kendi yayınlarından oluşan oldukça geniş kaynak imkanına sahiptir. Ayrıca, sanat eğitimcilerine ihtiyaçları olan sanat eğitimi ürünleri ve hizmetlerini zamandan tasarruf ederek ulaşabilmelerini sağlamak için sanat eğitimi arama motoru sunar (<http://www.arteducators.org/>).

Birleşik Devletler Topluluğu Sanat Eğitim Derneği (USSEA- United States Society for Education Through Art)

USSEA, Sanat Eğitim Derneği (INSEA) ve Ulusal Sanat Eğitim Derneği (NAEA)’ ya bağlı bir kuruluş olarak 1977 yılında kurulmuştur. Bu kuruluş müfredat geliştirmede, kültürel farklılıklar ve sanat eğitimi ile ilgili araştırma yapan ve öğreten kişileri temsil eden ulusal bir dernektir.

USSEA, ülkedeki ve dünyadaki diğer sanat eğitimcilerinin, kültürel ve kültürlerarası sanatla ilgili endişe ve ilgilerini paylaşmak için oluşturdukları bir topluluktur. USSEA, sanat eğitimcilerinin oluşturdukları geniş ağ ile, kültürlerarası araştırmayı teşvik eder ve online siteler aracılığıyla mesleki ilişkileri kolaylaştırır. Ayrıca USSEA, ABD’de sempozyumlar, konferanslar, toplantılar düzenlemekte, bu yolla sanat eğitiminde, bilgi paylaşımını ve araştırmayı teşvik etmektedir.

USSEA yayınladığı Sanat Eğitim Kültür Araştırma Dergisi'ne toplumun tüm üyelerinin ücretsiz erişimini sağlamaktadır. USSEA, web sitesi aracılığıyla, üyelerine sanat eğitimi ile ilgili güncel haber, program ve fırsatlar hakkında bilgiler sunmaktadır.

USSEA/ INSEA 2012 de düzenlediği “Sanat Yoluyla Eğitim” adlı bölgesel konferans ile birlikte 1977'den bu yana 17 konferans düzenlenmiştir. Bu proje, sanat eğitimcileriyle çeşitli fikirleri ve etkinlikleri paylaşmak için tüm USSEA ve INSEA üyelerine açıktır. USSEA sanatın çocuklarda ve genç erişkinlerde estetik, duygusal, sosyal, fiziksel ve bilişsel gelişme için önemli bir unsur olduğuna inandığı için çocuk, genç ve yetişkinlerin yaşamlarında sanatın pedagojik ve estetik etkisi hakkında USSEA üyeleri, veliler ve öğretmenler arasında bir diyalog başlatmak istemektedir. Ayrıca USSEA, 1986'dan beri Edwin Ziegfeld Ödülü ile her yıl sanat eğitimi için olağanüstü ve uluslararası kabul görmüş katkı yapmış bir sanat eğitimcisini ödüllendirmesi, sanat eğitimcilerini desteklemek adına önemli bir etkidir. (<http://ussea.webhost.uits.arizona.edu/>).

Ulusal Sanat ve Tasarım Okulları Derneği (NASAD – National Association of Schools Art And Design)

1944 yılında kurulan NASAD kolejler ve üniversitelerin desteklediği bir organizasyondur. Yaklaşık 309 kurumsal üyesi bulunmakla birlikte lisans, yüksek lisans ve diğer kademeler için ulusal standartlar oluşturur. NASAD, sanatta mesleki gelişim için bilgi desteği sağlayan, geniş bir yayın programına sahiptir. “Başarı ve Kalite: Sanatta Yüksek Öğretim” adlı bölümü yükseköğretime sanatlar kapsamında veri sağlamak için tasarlanmıştır ve her yıl sanat ile ilgili toplantılar düzenlemektedir. Bu toplantıların 68.sini 2012 yılında sanat ve tasarımla ilgili çeşitli konular üzerine düzenlemiştir. (<http://nasad.arts-accredit.org>).

Ulusal Devlet Sanat Birimleri Kurulu (NASAA-National Assembly of State Arts Agencies)

Devletin sanat kurumları ile sanat eğitimini destekleyerek, gençlerin hayal güçlerini geliştirmek ve çocukların okul başarılarını kolaylaştırmak için yardımcı olur. Sanat eğitimi ile, 21. yüzyılın başarısı için gerekli kritik düşünme, iletişim ve yaratıcılık becerilerini sağlar.

NASAA çalışmaları, Texas Commission on the Art, Art Education Partnership, Arts Works ile olan ortaklıkları ve bireysel bağışlar ile desteklenmektedir. (www.nasaa-arts.org)

Ohio Sanat Eğitimi Birliği (OAAE-Ohio Alliance for Art Education)

Ohio Sanat Eğitimi Birliği, sanatın, Ohio eğitiminin ayrılmaz bir parçası olmasını sağlamak için kurulmuştur. 1974 yılında kurulan OAAE, eyalet çapında bir web sitesi aracılığıyla eğitimciler, toplum liderleri, sanat ve eğitim kuruluşları ile ilgili vatandaşların katılımıyla, sanat eğitimindeki devlet ve yerel sorunlar üzerine program ve faaliyetler uygulamaktadır. OAAE, sanat ve eğitim ile ilgili konular hakkında bilgi edinmek için birçok kaynağa erişim sağlayarak, sanat eğitimcilerinin meslektaşlarıyla iletişime geçerek bilgilerini güncellemelerini sağlar.

OAAE, dokuz bölgeden seçilmiş temsilcilerden oluşan yönetim kurulu tarafından işletilen eyalet çapında bir hizmet kuruluşudur. Bölgesel ve devlet düzeylerinde çeşitli hizmetler vermektedir. OAAE, Ohio Sanat Eğitim Vakfının desteğiyle değişik projeler kapsamında daha aktif bir şekilde sanat eğitimi çalışmalarını sürdürmektedir. (<http://www.oaae.net/>).

Florida Sanat Eğitimi Enstitüsü (FIAE- Florida Institute for Art Education)

FIAE, yöneticiler, sanat öğretmenleri, sınıf ve konu alanı öğretmenleri, medya uzmanları, veliler, müze eğitimcileri ve toplum temsilcilerinden oluşan ekipler için mesleki gelişim kurumları planlanmıştır. Sanat eğitiminde önemli başarılar gerçekleştirmiş olan kişi ve kuruluşlara ise FIAE tarafından ödüller verilmektedir.

FIAE Sanat Müzesi ile başka müzeler arasında ortaklıklar kurulmuş olup bu ortaklık sayesinde, öğretmen işbirliği ile geliştirilen öğretim kaynak paketleri, Florida boyunca eğitimcilere dağıtılmaktadır. Florida'da üç lisenin katılımıyla, öğrenciler için deneyim ve öğretmenler için mesleki gelişim sağlayarak, sanat aracılığıyla okul başarısı ve günümüz iş ile ilgili bilgi ve becerileri okul iş ortaklığı projesi ile birbirine bağlamaktadır. Arthur Vining Davis Vakıflar tarafından finanse edilen bu projenin temel amacı ulusal düzeyde uygulanması için etkili bir model geliştirilmesidir.

FIAE, Florida Alliance for Arts Education, Florida Arts Council, Florida Art Education Association, Florida State University, John and Mable Ringling Museum of Art, The Appleton Museum, Very Special Arts Florida enstitüleriyle ortaklıkları vardır. Sanat Getty Eğitim Enstitüsü, Arthur Vining Davis Vakıflar, Jessie Top du Pont Fonu, Florida Eyalet Üniversitesi, Kuzeybatı Florida Sanat Konseyi, Devlet Florida Bölümü, Kültür İşleri Bölümü, Eğitim Florida Bölümü ile de finansman ortaklıklara sahiptir. (<http://www.fsu.edu/~svad/FIAE/>)

Sanat ve Beşeri Bilimler Başkanlığı Komitesi (PCAH-President's Committee on the Arts and the Humanities)

Başkan Reagan tarafından 1982 yılında düzenlenmiştir. Sanat ve Beşeri Bilimler üzerine Başkan Komitesi (PCAH) kültürel konularda Beyaz Saray için bir danışma kuruludur.

PCAH misyonu, toplumun sanat ve beşeri gücünü kullanarak, çocukların eğitimi ve toplumun canlılığına katkıda bulunur. PCAH üyeleri bir dizi proje ile meşgul olmaktadır. Okulda sanat ve beşeri bilimler programlarını teşvik etmek için Ulusal Sanat ve Beşeri Bilimler Gençlik Programı Ödülleri düzenledi (www.pcah.gov/gaa/index.htm).

Kanada Sanat Yoluyla Eğitim Derneği (CSEA- Canadian Society for Education through Art)

CSEA Kanada'da sanat eğitimcilerini temsil eden, sanat eğitimi derneğidir. CSEA görsel sanatlar eğitiminde öğretmen ve araştırmacılar için mesleki çalışmalar düzeyinde üniversitelerin ilk ulusal envanteridir. 1955 yılında Quebec şehrinde kurulan gönüllü bir dernek olup, görsel sanatlar eğitimcileri, galeri eğitimcileri ve diğer sanat ile ilgilenenleri ve endişeleri olanları bir araya getiren Kanada'nın ulusal bir kuruluşudur. Üyelik eğitimin her düzeyini temsil eder: ilköğretim, ortaöğretim, yüksek okul/üniversite, eğitim bakanlıkları, sanat galerisi/ müze ve toplum eğitimi.

Kanada'da okul sisteminin pek çok seviyesi vardır. Çok sayıda çocuk, kreş düzeyinde erken çocukluk programlarına isteğe bağlı olarak katılır. Öğrencilerin, ilköğretim düzeyindeki eğitim sistemine girmeleri ve 16 yaşına kadar okulda kalmaları zorunludur. Kanada vatandaşları erken çocukluk eğitimi (yaklaşık 5-8 yaş), orta yıllık eğitim (9-13 yaş) ve ortaöğretim (14-18 ya da 19 yaşında arası yaş aralığı) eğitimi alırlar. Bu görsel sanatlar eğitimi yapısı yüksek seviyedekilere öğretilbileceğinin savunulmasına rağmen, öncelikle ilk yıllarda ve orta yıllarda öğretilir (<http://www.eksperimenta.net/collaboration/e-partners/csea/>).

CSEA, kurs ve / veya lisans programları ile görsel sanatlar eğitiminde mesleki eğitim sunmayı amaçlamaktadır. Öğrenciler, öğretmenler, araştırmacılar, yöneticilerin yanı sıra görsel sanatlar eğitimi alanında profesyoneller arasında iletişim ve işbirliğini kolaylaştırmak için faydalı bilgiler vermektir.

Sanat eğitimcilerinin dünya çapında diğer sanat eğitimcileri ile bağlantılar kurmasına imkan tanımaktadır. Sanat eğitimi gelişmesi, sanat eğitiminde geçerli olan düşünce ve eylem planı ve sanat eğitiminde yüksek standartları teşvik etmektedir. Kaliteli sanat programları ve politikaları için kılavuzlar sağlayarak üyelerinin ihtiyaçlarına doğrudan cevap vermektedir. Üyelerinin mesleki uzmanlıklarını zenginleştirmek amacıyla, tüm sanat eğitimi alanlarını kapsayan düzenli yayınlar ve mesleki fırsatlar sunmaktadır. Üyeler, sınıf öğretmeni, diğer sanat konuları öğretmenleri, üniversite öğretim üyeleri, müze personeli, öğrenci, veli ve genel kamu üyelerini içermektedir.

Amerikan Ulusal Sanat Eğitimi Derneği (NAEA) ve Sanat yoluyla Eğitim için Amerika Birleşik Devletleri Topluluğu (USSEA) olarak her Kanada ilinde sanat eğitim kurumları

ile ortaklıklar geliřtirmektedir. Sanat yoluyla Eđitim Derneđi (INSEA) ile iliřkisi aracılıđıyla diđer űlkelerdeki sanat űrgűtleri ile temas kurmaktadır

(http://www.cseascea.ca/index.php?option=com_content&view=article&id=46&Itemid=112).

4.1.2.3 Avustralya’da Sanat Eğitimi Organizasyonları

Queensland Sanat Őđretmenleri Birliği (QATA-Queensland Art Teacher Association)

Avustralya Queensland ‘da Gűrsel Sanatlar eđitimi için QATA, űđretmenler için mesleki geliřim fırsatları, politika ve program geliřtirme konusunda eđitim otoritelerine tavsiyeler ve ađdař sanat deneyimleriyle birlikte űđrencilere eleřtirel gűrűřler sađlar.

Queensland Sanat Őđretmenler Derneđi, eđitim alanında gűrsel sanatların tam olarak tanıtımına yűnelik mesleki bir dernektir. 1961 yılında kurulan QATA; birincil, ikincil ve űüncűl sektűrlerde, gűrsel sanatlar ve tasarım eđitimcilerinin ihtiyaçlarına hizmet eden internet ađı ile űyelik ve aboneliklerle finanse edilenler ve gűnűllű űđretmenler ile yűnetilmektedir. Derneđin amacı, gűrsel sanatlar ve tasarım yolu ile gelecekteki eđitimin iyileřtirilmesi, gűrsel sanatlar ve tasarım eđitimcileri ile ilgili tűm konularda bir anlatım aracı ve bir meslek olarak gűrsel sanat ve tasarım standartlarını ve kořullarını korumak ve yűkseltmektir.

QATA, gűrsel sanatlarda mesleki geliřimi teřvik etmek için Avusturalya’da űđretmenler için yűksek kalitede mesleki geliřim kursları sađlamak űzere kurulmuř bađımsız bir organizasyon olan TTA ile iliřki içerisinde çalıřmaktadır. Bu yolla QATA műzelerde aylık toplantılar gerçekleřtirmekte ve mesleki geliřim atűlyelerinde dersler vermektedir.

Ayrıca, Genç İnsanlar ve Avustralya Sanatı’nın (YPAA-Young People And The Arts Avustralia) dűzenlediđi Sanat Eđitimi Gűnű (The Art Education Day) Avusturalya műfredatında sanatın serbest bırakılması ve geliřtirilmesi için űnemli olan, űzellikle řu

anda eğitimcilerin sanatın dilini öğrenmeleri ve sanatçıların, eğitimcilerin dilini öğrenmesi için anlamlı ve sürekli bir diyalogu sağlar.

QATA Mesleki Gelişim Günü (Professional Development Day) her yıl düzenlenmekte olup, bu yıl 4 Ağustos 2012'de '21st Yüzyıl Görsel Sanat Eğitimi" başlığı altında düzenlenecektir. Daha önce denenmiş yöntemler üzerine tekrar düşünülerek, öğrencilerin elektronik ve dijital kaynaklarla destekli bir sanat eğitimi almalarını sağlamayı hedeflemektedir (<http://qata.qld.edu.au>) .

Victoria Sanat Eğitimi (AEV-Art Education Victoria)

Victoria Sanat Eğitimi, Avustralya'nın Victoria eyaletinde yalnızca sanat eğitimcileri arasında değil, tüm sektörlerde ve sanat eğitim düzeylerinde, kar amacı gütmeyen mesleki bir dernektir. AEV üyeleri bireysel öğretmenler, okullar, üniversiteler ve tüzel kişilerdir. AEV uzman sanat müfredat bilgileri, kaliteli kaynaklar ve mesleki eğitim programlarının önemli bir sağlayıcısıdır.

AEV, sanat eğitimini ilerletmek, gözetmek ve sanat eğitiminin yüksek değerlerini açığa çıkarmak, sanat eğitimcilerinin düşünce özgürlüğü ve bütünlüğünü korumak, sanat eğitimcilerinin sponsor ve destek faaliyetleri için bir forum oluşturmak, sanat eğitimcilerine yardımcı olacak yayınlar ve araştırmalar sağlamak için kurulmuştur. Victoria Sanat Eğitimi'nin yönetimi, AEV Konseyi tarafından sağlanmaktadır (<http://www.aev.vic.edu.au/>).

4.1.2.4 Avrupa'da Sanat Eğitimi Organizasyonları

İngiltere - Ulusal Sanat ve Tasarım Eğitimi Birliği (NSEAD-The National Society for Education in Art and Design)

NSEAD, sanat ve tasarım eğitimcileri ve uygulayıcılarından canlı, konuşkan, bilgili bir topluluk oluşturmak ve konu alanında yüksek kalitede sürekli mesleki gelişimin sağlayıcısı olmayı hedeflemektedir.

NSEAD'a bağlı, **Sanatçı Öğretmen Programı (Artist Teacher Scheme)** sanatçı öğretmenler için mesleki gelişim kursları sağlayan ulusal bir programdır. Bu program, İngiltere Sanat Konseyi ve İskoç Sanat Konseyi tarafından desteklenmektedir. Bu program, yükseköğretim kurumları, müze ve galeriler bağlamında, sanatçı öğretmenlere sanat eğitiminde çağdaş uygulamaların en yüksek seviyeleri ile ilgili olarak kendi kişisel yaratıcı uygulamalarını gözden geçirmeleri ve geliştirmeleri için fırsatlar sunar.

İngiltere'de kabul edilen bazı Sanatçı Öğretmen Programları MA- kursları, şu anda okullarda çalışmaya devam eden öğretmenler için, Nitelikli Öğretmen Statüsü ile Öğretmen Okulları, Eğitim ve Kalkınma Ajansı tarafından sağlanan kısmi bir ücretten yararlanabilmektedir (<http://www.nsead.org/about/index.aspx>).

Almanya-Sanat Eğitim Birliği (BDK-Art Education Association)

BDK, kültürel eğitim, sanat ve çevre düzenlemesi ile çevreye estetik katılım faaliyetlerini teşvik etmektedir. Sanat eğitimi için profesyonel bir dernek olarak BDK, her düzeyde okulları, okul ve okul dışı işbirliği ile teşvik etmektedir. BDK, Sanat Yoluyla Eğitim Derneği (INSEA), Alman Kültür Konseyi ve Sosyokültürel Fonu üyesidir. Sanat eğitimini genel eğitimin temel bir bileşeni olarak görür ve görsel sanatlar, film, fotoğraf, yeni medya, tasarım, mimarlık, peyzaj ve kentsel planlama ve ilgili disiplinlerden tüm alanlarda, kültürel yeterliliklerin arttırılmasını hedefler.

Hayat boyu öğrenmenin yanı sıra, sanat eğitimcilerine görüntü ve sunum becerilerinin (üretken ve anlayışlı, düşünceli ve pragmatik) gelişimini için bir çerçeve tasarımı yapmaktadır. Sanat öğretmenleri, kişisel gelişim ve entegrasyon için temel katkılar yapmaktadır.

2011 yılında, işbirlikçi yaratıcılık, sanatçı yetenekleri, estetik deneyim, görünmez sanat ve sınıfta yerleşimi gibi konularda projeler gerçekleştirmiştir. 16 bölgede ulusal birlikleri vardır. Bu birlikler ile temasa geçebilmek için çalışma grupları mevcuttur.

Çalışma Grubu'nu, okul, kolej ve ülke çapında ilköğretim öğretmenleri oluşturmuştur. Bu grup, profesyonel sanat için teorik ve pratik sorunları tartışmak için yılda birkaç kez

toplanır. BDK, gün ve haftalık teknik proje, vs. periyodik sergiler düzenler. BDK ücretsiz hizmet içi eğitim kursları sağlar. Diğer devletlerden de BDK üyeliğine katılım mümkündür. Tüm illerin gençlerini sanatsal bir çalışma ile bir araya getirmek üzere müze ve şehir turları gerçekleştirir. İlkokul, üniversite, gençlik sanat okulları, medya, okul ve müze ve uluslararası alanlarda konferanslar gerçekleştirilmektedir (<http://www.bdk-online.info/>).

4.1.2.5 Uzak Doğu'da Sanat Eğitimi Organizasyonları

Kore Sanat Eğitimi Derneği (KAEA-Kore Art Education Association)

Kore Sanat Eğitim Derneği (KAEA) 21 Ocak 1992 tarihinde kurulmuştur. Sanat eğitiminin kalitesini artırmak için ilkokul, ortaokul, ve üst düzey liselerde sanat eğitimi ile ilgili düzenlenmiş araştırmaları teşvik etmektedir. KAEA sanat eğitimi alanındaki araştırma, öğretim ve uygulamada mükemmelliği teşvik ederek, 700'den fazla öğretmen üyeye sahiptir.

Sanat eğitiminde uluslararası alanda, toplumun düşünce ve uygulamaları arasında bağlantı kurmak için, KAEA; Sanat ve Ulusal Sanat Eğitim Derneği ile Uluslararası Eğitim Derneği, yanı sıra Kore Araştırma Vakfı ve Akademik Dernekleri Kore Derneği ile ilişki içerisinde. KAEA sanat eğitiminde yıllık akademik konferanslar, bültenler ve araştırma incelemelerle Kore'de sanat eğitiminde niteliği arttırmaya çalışır.

KAEA kuruluş amacına ulaşabilmek için şu etkinlikleri gerçekleştirmektedir.

1. Akademik konferanslar, sunumlar, konferanslar ve sempozyumlar düzenlemektedir.
2. Periyodik akademik dergiler, araştırma notları ve kitaplar yayınlamaktadır.
3. Medya ve sanat eğitimi için kaynaklarının geliştirilmesi ve dağıtılmasını sağlamaktadır.

4. Bilgi alışverişi ve ortaklıkları teşvik etmek yurtiçi ve yurtdışı kurumları, ulusal araştırma kurumları ve diğer akademik ve araştırma grupları ile bağlantılar kurmaktadır.

5. Sergiler açmakta, kültürel ve sanatsal geziler düzenlemektedir.

6. Sanat eğitimi politikaları ve kamu projelerine devlet kurumlarına danışmanlık yapmaktadır.

7. Araştırmaları desteklemekte ve üstün başarılı olanları ödüllendirmektedir

(<https://insearesearchshare.wordpress.com/2012/06/02/korea-art-educastion-association-kaea/>)

Japonya Sanat Eğitimi Derneği (JAEA- Japan Art Education Assosiation)

JAEA, öğretmenler, kütüphaneciler, veliler ve öğrenciler için, seçili bağlantıların bulunduğu bir meta-sitesidir. Öğrenci sanat çalışmaları, müfredat fikirleri, sanat ve zanaat dersleri, sanat projesi, bilgisayar grafikleri, sanat galerileri ve sanat bağlantıları bulunmaktadır (<http://www006.upp.so-net.ne.jp/artcommunal/lessonplans.htm>).

4.1.2.6 Sanat Eğitim Vakıfları

Ulusal Sanat Eğitim Vakfı (NAEF- National Art Education Foundation)

Sanat eğitimi programlarına çeşitli destekler sağlamak için Ulusal Sanat Eğitim Derneği (NAEA) bağımsız bir kardeş kuruluş olarak kurulmuştur. Bağımsız, hayırsever bir organizasyon olarak NAEF, Amerika'da sanat öğretmenlerini temsil etmek çabaları ile sanat koşullarını iyileştirmek üzere; sanat öğretimini, sanat eğitiminde araştırma ve deneyleri, konferans ve sanat programlarını, eğitim ve makaleler yayınlamayı teşvik etmektedir. Vakıf 1985 yılında kurulduğu günden beri 246 proje desteklemiştir.

Sanat Eğitim Ortaklığı, her çocuğun öğrenme ve gelişimi için sanatın önemli rol teşvik ettiği gerekçeyle Amerika'da okulların iyileştirilmesine yönelik ulusal bir kuruluştur. Ortaklık kapsamı ve etkisi ulusal, 140 üzerinden örgütleri de dahildir. Ayrıca kaliteli sanat eğitimi teşvik etmek için eğitim politikaları ve uygulamaları etkileyen odaklanmış devlet ve yerel ortaklıklar içerir.

“Americans for the Arts” misyonu Amerika'da sanatı teşvik etmek, sürdürmek ve geliştirmek isteğidir. 1960 yılında kurulan Sanat İçin Amerikalılar Derneği, sanat ve sanat eğitimi ilerletmek için, ülkenin önde gelen kar amacı gütmeyen bir organizasyondur. Washington, DC ve New York ofisleri ile 150.000 'den fazla üye ve paylaşımcıların ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik programları ile zengin bir dizi sağlar. Sanatı temsil eder, hizmet verir ve her türlü sanat aktivitelerine katılmak için Amerikan yerel topluluklarına fırsatlar sunar (www.artsusa.org).

ARTScan

Devlet Eğitim Komisyonu, eğitimde sanat ile ilgili devlet düzeyindeki politikalar analizi desteklemek için geliştirilmiştir. Bu veritabanı, tek tek ülkelerde sanat eğitimi için devlet politikalarının profillerini oluşturabilir, çeşitli devletler arasında sanat eğitiminin devlet politikalarının belirli tiplerinin karşılaştırmalarını yaparak, sanat eğitimi için devlet politikalarında raporlar yayınlar (<http://www.artscan.com/>).

ART-STUFF

Bu sanat sitesi, tüm sanatçı ya da sanat öğrencilerine yardımcı olacak gelişmiş kaynaklar, fikirler, ipuçları, teknikler ve bir dizi bilgiye erişimi sağlar. Bu sitenin amacı; ister bir öğrenci, ister sanatçı, ister sanat meraklısı, isterse de sıradan bir seyirci olarak insanlar için, görsel sanatların daha rahat ulaşılabilir hale gelmesini sağlamaktır. Art-Stuff sanatçıların web sitelerini öğretmen ve öğrencilere sanatçılarla ulaştırarak, bağlantı kurma ve sohbet etme imkanı sunar. Geliştirmiş olduğu yaratıcı stratejilerle öğretmenlere daha aktif ders işleme imkanları sağlamaktadır. (<http://artstuff.net.au/>)

ArtBLAH

ArtBLAH sürekli gelişen ve eğitim ile ilgili bilgi üreten bir kaynaktır. Amaç, sanat ile ilgili her türlü nesne, araç, malzeme ve teknik hakkında bilgi vermektir. ArtBLAH her yaş için; öğrenci, öğretmen ve profesyonel, yetenekli,-az yetenekli insanlara sürekli gelişerek bilgi aktarmaktadır. Bu sitede bir sanat eğitimcisi, tam bir makale göndererek ya da var olan bir yazıyı paylaşarak, bir teknik, bir araç sunarak diğer sanat eğitimcileri ile iletişime geçebilir. (<http://www.artblah.com/>)

Access Art

Access Art görsel sanatlar eğitiminin gelişmesi ve geliştirilmesi konusunda yardım sunan bir kuruluştur. Yeni ve yaratıcı yaklaşımların tanınıp uygulanması ile görsel sanatlarda gelişme imkanı tanımaktadır. AccessArt her yaşta öğrenci ile çalışarak, toplum içinde ve okullarda yaratıcı projeler tasarlar ve sunar. Yaşam boyu öğrenmeyi amaçlayan zengin dokulu, dinamik ve heyecan verici bir kaynak bankası olan bu web sitesi, öğrencilerin yanı sıra öğretmenler, galericiler, eğitimciler ve sanatçılar aracılığı ile paylaşılır. (<http://www.accessart.org.uk>).

Art Education

Bu web sitesi, öğrenciler ve sanat eğitimcileri için ücretsiz sanat kaynakları sunarak bilgi toplamaktadır. Öğrencileri sanata teşvik etmek ve sanatı geliştirmek için çalışmalarda bulunmaktadır. Avustralya'da bulunan sanat okulları hakkında bilgiler sunarak öğrencilerin kariyer seçimlerinde yardımcı olmaktadır. Ayrıca sanat eğitimcilerine ihtiyaç duydukları çeşitli bilgilere ulaşma imkanı tanımaktadır (<http://www.arteducation.com.au/>).

Art Re-Source

Görsel sanatlara hizmet etme amacıyla kurulan bu blog, öğrenci ve öğretmenlere ihtiyacı olan bilgiyi sağlayarak sanat eğitimi hakkında bilgi verir. Çağdaş sanat röportajları, sanatçılarla sohbet, yaratıcı strateji geliştirme gibi çalışmalarla sanat eğitimcisine kendini geliştirme imkanı tanımaktadır (<http://stevegray.com.au/blog/>).

Arts Connected

Minneapolis Sanat Enstitüsü ve Arts Connected yeni özellikleri ile yüzlerce Walker Art Center'ın kombine koleksiyonlarını sunmaktadır. Sanat ile ilgili metin, ses, video gibi kombine koleksiyonların bulunduğu 100.000 kaynak üzerinde araştırma imkanları sağlar. Kaydetme, yorum yapma ve etiketleme özellikleri ile bilginin paylaşımına imkan tanır (<http://www.artsconnected.org/>).

4.1.2.7 Müzelerin Sanat Eğitimi Organizasyonları

Dünyada birçok müze, çeşitli faaliyetlerle sanat eğitimcilerinin mesleki gelişimlerini desteklemektedirler. Müzelerde sanat eğitimcilerinin çalışabilecekleri atölyeler bulunmaktadır. Bu atölyelerde sanat eğitimcilerinin mesleki gelişimlerini sağlayacak olan çoğu ücretsiz kurslar verilmektedir. Örneğin, British Museum, “Temel Sanat ve Tasarım Becerileri (Essential Practical Skills Art & Design)” adlı program ile sanat eğitimi ve atölye becerileri konulu kurslar düzenlemektedir. (<http://www.britishmuseum.org/learning/>). Getty Müzesi’ni ise dünyadaki müzelerin sanat eğitimcilerinin mesleki gelişimlerini desteklemelerine iyi bir örnek olarak ele alabiliriz. Getty Müzesi, Getty Center ve Getty Villa aracılığıyla yıl boyunca, eğitim departmanı kurslar, konferanslar, sohbetler, geziler görüşmeler ve diğer benzer programları sunmaktadır. Yaşam boyu öğrenme bağlamında, acemilerden uzmanlara kadar her seviyeye yönelik, her türlü sanat ve kültürel görüşmeler ve uygulamaları içeren programlar hazırlamaktadır (http://www.getty.edu/education/teachers/professional_dev/astw/index.html).

4.2. MİLLİ EĞİTİM SİSTEMİMİZDE SANAT EĞİTİMCİSİ YETİŞTİRME VE MESLEKİ GELİŞİM OLANAKLARI

1 Ocak 1882’de Osman Hamdi Bey tarafından kurulan Sanayi-i Nefise Mektebi (Güzel Sanatlar Akademisi) Türkiye’nin ilk güzel sanatlar okuludur. Bu okulu bitiren ressamlardan öğretmenlik yapmak isteyenlere 1927 yılında akademi içinde öğretmenlik formasyonu veren bir kurs açılmıştır.

Türkiye’de 2. Meşrutiyetle birlikte Darulmuallim’de yapılan ilk uygulamalarla başlayan sanat eğitimi 1908 yılında eğitim amacıyla Almanya’ya gönderilen Malik Aksel, Hayrullah Örs, İsmail Hakkı Uludağ, Şinasi Barutçu ve Mehmet Ali Atademir yurda döndüklerinde ilk sanat eğitimcisi kadrosunu oluşturmuşlardır. 1935 yılında ise Gazi Eğitim Enstitüsü Resim-iş Bölümü ilk mezunlarını vermesi ile ülkede sanat eğitimcilerinin sayısı artmıştır (Sarı, 1997:13). 1933 yılında açılan Gazi Eğitim Enstitüsü Türkiye’de sanat eğitimcisi yetiştiren ilk okuldur.

Bugün ise sanat eğitimcileri eğitim fakültelerinin resim-iş programları mezunlarından oluşmaktadır. Bu bölümlere öğrenci alınırken, aday öğrencilerin el becerisi, el/göz koordinasyonu, uzay ilişkilerini görebilme, hayal gücü genişliği, temel desen bilgisi ve resmin öğelerini tanıyıp kullanabilme yeteneğine sahip olup olmadıklarını ölçmek amacıyla uygulanan özel yetenek sınavı ile yeterlilikleri ölçülmektedir. Her üniversite yetenek sınavını diğer üniversitelerden bağımsız olarak gerçekleştirmektedir. Adaylar birden fazla üniversitenin sınavına girmeyi tercih edebilmekte ve yetenek sınavında başarılı oldukları takdirde sınavını kazandıkları üniversitede okumaya hak kazanmaktadırlar.

Resim-iş öğretmenliği bölümlerinde eğitim 4 yıl sürüp, ders programlarında alan dersleri, zorunlu eğitim ve kültür dersleri ile seçmeli dersler bulunmaktadır. Sanatın geçmişten günümüze kadar gelişimi inceleyen ve öğrencilerin sanat hakkında bilgi edinmesini sağlayan teorik sanat derslerinin yanında, uygulamalı sanat dersleri de öğrencinin estetik duyarlılığını geliştirmede önemli yer tutmaktadır. Öğrenciler, seramik, grafik, resim, özgün baskı, fotoğraf, endüstriyel tasarım, fotoğraf, yazı gibi

uygulamalı atölye derslerine sahiplerdir. Bazı Üniversiteler uygulamalı dersleri 4 yıla dağıtarak, öğrencinin görsel sanatların birçok alanında yeterlilik kazanmasını hedeflerken bazı üniversiteler de 2. Sınıftan itibaren öğrencilerin ana sanat atölyelerinden birini seçerek, o alanda gelişmelerini sağlamaktadır. Örneğin Anadolu Üniversitesi sanat derslerini 4 yıla yayarken Gazi Üniversitesi belirli bir alanda öğrencileri uzmanlaştırmayı tercih etmektedir.

Öğrenciler, resim-iş eğitimi anabilim dalından mezun olduktan sonra, ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarında öğretmen olmaya yönelik eğitim aldıkları için, özel ve devlet okullarında iş bulma olanaklarına sahiplerdir. Yurt dışındaki okullarda olduğu gibi, ülkemiz güzel sanatlar eğitimi bölümlerinde, kişisel gelişim ve iletişim gibi öğrencinin sosyal yönünü geliştirmeye yönelik derslere sahip olmadıkları için, mezun olan öğrencinin özel sektörde iş bulma imkanları zayıftır. Ayrıca ülkemizde sanatın tam olarak anlaşılması, insanın psikolojisine yönelik pozitif etkilerinin bilinmemesi nedeniyle hastaneler, hapisaneler, alışveriş merkezleri gibi yerlerde sanat eğitimine ihtiyaç duyulmamaktadır. Bu durum da resim-iş öğretmenliği mezunu öğrencilerin iş imkanlarını kısıtlamaktadır.

Ayrıca güzel sanatlar eğitimi bölümünden mezun olunması halinde 4 yılın sonunda resim-iş öğretmeni diploması alınmaktadır. Fakat görev yapılacak okullarda resim-iş adı altında bir dersin bulunmaması nedeniyle, resim-iş öğretmenliği diploması ile görsel sanatlar dersi öğretmenliğine MEB tarafından atanmaktadırlar. Çünkü henüz üniversitelerde, görsel sanatlar öğretmeni eğitimi bölümü diye bir lisans eğitimi bölümü mevcut değildir.

Sanat eğitimcilerinin mesleki başarılarında yetiştikleri eğitim kurumlarının yanı sıra, mesleki açıdan sürekli gelişim içerisinde olmaları da oldukça önemlidir. Bu nedenle, Milli eğitim sistemi eğitim öğretimde başarıyı arttırmak için öğretmenlere hizmet içi eğitim vermektedir. Fakat sanat eğitimcisine verilen hizmet içi eğitim, sanat eğitimcisinin sanat yönünden daha fazla öğretmenlik yönünün gelişimine yönelik bir hizmettir.

“Hizmet içi Eğitim Faaliyetlerinin hedefler; hizmet öncesi eğitimden gelen personelin kuruma intibakını sağlamak, Türk Milli Eğitiminin

amaç ve ilkelerini kavrama ve yorumlamada bütünlük sağlamak, mesleki yeterlilik açısından hizmet öncesi eğitimden kaynaklanan eksikliklerini tamamlamak, eğitim alanındaki değişimlerin gerektirdiği bilgi, beceri, ve davranışları kazandırmak, kendine güven ve motivasyon sağlamak, yatay ve üst kademelere geçişleri sağlayacak tamamlama eğitimlerini yapmak ve eğitim sistemlerinin geliştirilmesine destek olmaktır (<http://oyegm.meb.gov.tr./www.tanitim/içerik/7>)”.

İyi bir sanat eğitimi için, sanat eğitimcisinin bir sanatçı yaratıcılığı ve üretkenliğinde sanat derslerini yürütmesi gereklidir. “Sanatçılığın ve öğretmenliğin, çağdaş bir çizgide birleştirilmesi iyi yetişmiş bir sanatçı öğretmenin göstergesidir (Kırıçoğlu, 2002: 227)”. Bu nedenle, sanat eğitimcisinin, öğrenciye yönelik sanatsal öğretileri gerçekleştirmesinde, çağının sanat anlayışını tanıması ve yorumlayabilmesi önemli yer tutmaktadır. Ulusal ve uluslararası sanatsal gelişimlerden haberdar olmalı ve öğrendikleriyle mesleki yeterliliğini güçlendirmelidir. Görsel Sanat Eğitimcileri Derneği-GÖRSED bu açıdan sanat eğitimcilerinin faydalanabileceği bir organizasyondur.

“Görsel Sanatlar Eğitimi Derneği’nin amacı, görsel sanatlar eğitimi tasarım eğitimi alanında yaşanan gelişmeleri araştırmak, yazı ve görsel yollarla görsel sanat eğitimcilerine duyurmak; bilimsel yayınlar yapmak, toplantılar düzenlemek; uluslar arası kuruluşlarla iş birliği yapmak; her kademedeki görev yapan Resim (iş) dayanışma ve iletişimi sağlamak; sanatçı, sanat eğitimcileri, ve araştırmacılarının bilgi ve deneyimlerini paylaşmasında yardımcı olmak; bireylerin yaşadıkları çevreye, kültüre, sanata, tarihi eserlere ve çağdaş sanat eserlerine, sanatçı ve sanat eğitimcilerine saygılı sanatsal yeti, yetenek ve yaratıcılıkları estetik değer yargıları ve beğenileri gelişmiş kişiler olarak eğitilmesi konusunda görsel sanatlar eğitimcilerine destek olmak; toplumu görsel sanatlar ve tasarım eğitiminin amacı gerekliliği ve işlevi konusunda bilinçlendirmektir (http://www.gorsed.org/index.php?option=com_content&view=article&id=49&Itemid=54)”.

Ülkemizde sanat eğitimcisinin alanıyla ilgili donanımını arttırmasına yönelik kaynaklara ihtiyaç duyulmaktadır. Sanat eğitime yönelik belli başlı birkaç kitap vardır fakat bunlar da eski bilgileri içermektedir. Güncel bilgileri içeren kitapların sayısının azlığı ise, sanat eğitimcisinin mesleki hayatında büyük boşluk oluşturmaktadır.

Ülkemizde sanat eğitimi kapsamında yapılan sempozyumların, sanat eğitiminde niteliğin arttırılmasındaki katkıları büyüktür. Örneğin, 2012 Nisan ayında Marmara Üniversitesinde düzenlenen “3. Ulusal Güzel Sanatlar Eğitimi Sempozyumu” sanat eğitimindeki son gelişmeler açısından oldukça önemlidir. Bu sempozyumda, sanat eğitiminin geçmişi değerlendirilerek, günümüzde sanat eğitimi adına neler yapıldığı ve gelecekte neler yapılması gerektiğine ilişkin önerilere yer verilmiştir. Ayrıca dış ülkelerdeki sanat eğitime yönelik değerlendirmelerde bulunulmuştur.

Sanatın sürekli gelişmesi, sanat eğitimcisinin de aktif bir şekilde yenilikleri takip etmesini zorunlu kılmıştır. Ayrıca, sanat eğitime yönelik kitaplar, dergiler, seminerler, sempozyumlar ve çeşitli organizasyonların nitelikli bir şekilde sayılarının artmasına, sanat eğitimcisine yardımcı olacak önemli değerler olarak ihtiyaç duyulmaktadır.

BÖLÜM 5

5.1. SONUÇ

Gelişmiş ülkelerde gerek ulusal gerekse uluslararası alanda faaliyet gösteren sanat eğitimcilerinin mesleki gelişimleri adına destek alabilecekleri birçok organizasyona ulaşılmaktadır. Bunların bir kısmı devlet desteği alan veya üniversitelere bağlı, bir kısmı da birden çok kurumun desteğini alarak varlığını sürdüren bağımsız yapılanmalar şeklinde yer almaktadır. Dünyanın birçok ülkesinde bulunan sanat eğitim organizasyonları, galeri ve müzelere erişim imkanı tanıyarak sanat eğitimcilerinin bu müzelerin öğretmen programlarına katılmalarına ve atölyelerinde çalışmalarına imkan yaratır. Organizasyonların kendi yayınları ve önemli görülen belgeler ile birlikte faydalı linkler sanat eğitimcisinin faydalanabileceği geniş bilgi kaynaklarıdır. Sanal çocuk sergileri, atölye çalışmaları, seminer ve sempozyumlar, makaleler, bölgesel ve uluslararası konferanslar gibi daha birçok etkinlik bu organizasyonların sanat eğitimcisine sağladığı gelişim fırsatlarıdır. Haftalık, aylık ya da yıllık düzenlenen sanat eğitimi toplantıları sanat eğitimindeki son gelişmelerden haberdar eden önemli etkinliklerdir. Sanat eğitimcileri yazdıkları bir kitap, makale ya da tamamlanmamış bir yazıyı bu organizasyonlara göndererek çalışmalarını hakkında görüş alabilirler.

Bu etkinliklerin yanı sıra aşağıdaki organizasyonlar ayrıca birlerinden farklı kimi faaliyetler de gerçekleştirmektedirler. Örneğin, UNESCO'ya bağlı uluslararası faaliyet gösteren “Sanat Yoluyla Eğitim Derneği” (InSEA), dünyanın birçok bölgesinde yer alan eğitim birlikleri ile iletişim içerisinde olup, dünyada sanat eğitiminin geldiği son nokta hakkında objektif bilgi kaynağıdır. Ayrıca InSEA'nın sahip olduğu geniş internet portalları ünlü müze ve galerilere ulaşım imkanı tanımaktadır. On-line yüz yüze görüşmeler sanat eğitimcilerinin birbirleriyle iletişime geçmelerine imkan yaratır. 100'den fazla kuruluşun oluşturduğu ulusal bir birlik olan AEP'de, yapmış olduğu geniş çaplı araştırmaları ölçüsünde gerçekleştirdiği faaliyetlerle, özellikle de araştırmalarını güçlendirmek isteyen eğitim kurumlarına sunduğu teknik yardım ile önemli bir kuruluştur. AEP, Wallace Vakfı ve Ford Vakfı gibi sanat eğitimi destekleyen kuruluşlara da klavuzluk etmektedir. NAEA ise 45.000'den fazla üyesi ile sanat

eğitimcisine geniş fırsatlar sunmaktadır. Ayrıca bazı sanat eğitim organizasyonları bünyesinde, ülke çapında farklı Şehir ve ilçelere kurulmuş olan sanat eğitim birlikleri ile ülkede ortak bir sanat eğitim anlayışı geliştirilmek istenmektedir. Bağımsız bir kuruluş olarak NAEF ise 1985 tarihinden itibaren desteklemiş olduğu 246 tane sanat projesi ile sanat öğretmenlerine mesleki gelişim imkanı sunmuştur. Wallece Vakfi ise geliştirmiş olduğu siteler ile sanat eğitimine önemli katkılar sağlamaktadır.

Sanat eğitim dernekleri sanat dernekleri, müzeler, web siteleri, vakıflar olmak üzere sanat eğitimcisinin mesleki gelişimini sağlayacak birçok kuruluş mevcuttur. Bu organizasyonlar sanat eğitimcilerine hem atölye çalışmalarıyla, hem de bilimsel etkinlikler yoluyla tam bir gelişim imkanı tanımaktadırlar.

Ülkemizde ise sanat eğitimine ilişkin bilimsel faaliyetler daha çok üniversitelerin ilgili bölümlerinin düzenledikleri sempozyumlar ve bilimsel toplantılarla sınırlıdır. Sanat eğitimcilerinin iletişim kurabilecekleri, deneyimlerinin paylaşabilecekleri INSEA ve UNESCO ile işbirliği halinde az sayıda dernek bulunmaktadır. Bunların yapılanmalarına GRSED (Görsel Sanatlar Eğitimcileri Derneği) rnek olarak gösterilebilir. Bir de ilköğretimde faaliyet gösteren öğretmenlerin ihtiyaç duydukları belge ve kişisel bazı deneyimlerini paylaşmak için geliştirdikleri Görsel Sanatlar Platformu olarak amatör bir forum olan “grselsanatlar.org” internet portalı bulunmaktadır.

Yurtdışı sanat eğitimi organizasyonlarının yönetimsel ve fonksiyonel eşitlikleri göz önüne alındığında ülkemizdeki sanat eğitimcilerin kendilerini geliştirme olanakların son derece yetersiz olduklarını söylemek mümkündür. Milli Eğitim Bakanlığı’nın kurum içi seminerleri branş dersleri için yetersiz kalmaktadır. Rehberlik ve denetim fonksiyonu tam olarak işletilememekte, özellikle sanat eğitiminde denetim dışında bir rehberlik görevi yapılmamaktadır.

5.2. ÖNERİLER

Sanat Eğitimcilerinin kendilerini mesleki anlamda geliştirebilecekleri organizasyonlara ihtiyaç duyulmaktadır. Öğretmen yeterliklerinin bir süreklilik içerisinde artırılması eğitim sisteminin işleyişine önemli katkılar sunacaktır.

Bu bağlamda, öncelikle Milli Eğitim Bakanlığı ve üniversiteler öncülüğünde farklı türden eğitsel ve uygulama faaliyetlerinin yapılabilmesi; deneyimlerin paylaşılabilmesi; alanla ilgili kitapların, dergilerin, bilimsel yayınların, güncel bültenlerin yayınlanabilmesi; sempozyumların ve konferansların düzenlenebilmesi, sanat eğitime ilişkin konuların ve sorunların gündeme taşıyabilmesi; eğitim politikalarına yön verebilecek siyaset üstü çalışmaların yapılabilmesi organize yapıların oluşturulması için alt yapılarının kurulması önem taşımaktadır. Gelişmiş ülkelerde faaliyet gösteren kurumlardaki hareket kolaylığına sahip, özellikle sponsorluk sisteminin bu yapıya desteğinin kazandırıldığı yasal düzenlemelerin oluşturulması önemli görünmektedir. Ülkedeki özel kuruluşların böylelikle sanat eğitimi konularına duyarlılıklarının artırılması sağlanabilir.

Milli Eğitim sisteminde belirli periyotlarla öğretmenlerin akredite olmalarını teşvik eden bir sistem düşünülmelidir. Bunun için üniversitelerin uzaktan eğitim birimleri Milli Eğitim Bakanlığı ile işbirliğinde bir görev üstlenebilirler.

Avrupa Birliği'nin Yaşam Boyu Öğrenme değişim programları çerçevesinde, özellikle Sanat Eğitimcilerin sistemden yeterince ve etkin bir şekilde yararlanması sağlanmalıdır.

Sanat eğitimcisi yetiştiren kurumların sürekli eğitim çerçevesinde mezunlarının bilgilerinin güncellenmesi amacıyla yıllık etkinlikler düzenlemesi, YÖK ve Milli Eğitim Bakanlığı işbirliği öğretmen yeterliklerinin artırılması bağlamında projelendirilebilir.

Sanat eğitimi alanında uluslararası faaliyet gösteren birçok kuruluş bulunmaktadır. Sanat eğitimcilerin bu kuruluşlara katılımları desteklenmelidir. Bunun ön şartı olarak öğretmenlerin yabancı dil öğrenebilmeleri kurumları tarafından teşvik edilmelidir. Bu kuruluşların üyelik aidatları gerekirse kurumlar tarafından karşılanmalıdır.

KAYNAKÇA

- AKBAŞ, Oktay, ÖZDEMİR, Mehmet Soner (2002) **Avrupa Birliğinde Yaşam Boyu Öğrenme**, Milli Eğitim Dergisi, sayı 155-156
- ARTUT, Kazım (2001) **Sanat Eğitimi Kuramlar ve Yöntemleri** , Anı Yayıncılık
Ankara
- ATKINSON, Dennis (2002) **Art in Education, Identity and Practice**, Department of Educational Studies, Goldsmiths University of London, U.K. Kluwer Academic Publishers
- BALKIR KURU, Nur (2011) **Sanat ve Tasarım Eğitiminde Görsel Kültür, 1. Sanat ve Tasarım Eğitimi Sempozyumu**, Başkent Üniversitesi, Bildiri Kitabı, Ankara
- BİLİR, Mehmet (2004) **Çağdaş Yetişkin Eğitimi Liderlerinden Eduard Christian Lindeman (1885-1953) Yaşamı, Eğitim Görüşü ve Hizmetleri**, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, yıl: 2004, cilt: 37, sayı: 2
- BOZDAĞ, Lütfiye, PERDAHCI, Nurcan (2011) **Sanat Eğitiminde Disiplinlerarası Yaklaşım**, Sanat ve Eğitimi Sempozyumu, Başkent Üniversitesi, Bildiri Kitabı, Ankara
- ERSOY, Ayla, (2009) **Yaşam Boyu Öğrenme ve Türkiye’de Halk Eğitim Kütüphaneleri**, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bilgi ve Belge Yönetimi Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- DOBBS, Stephen Mark (2004) **Discipline-Based Art Education** (EISNER Elliot W., DAY Michael) Handbook of Research and Policy in Art Education
- FREEDMAN, Kerry, STUHR, Patricia (2004) **Curriculum Change for the 21st Century: Visual Culture in Art Education** (EISNER Elliot W., DAY Michael) Handbook of Research and Policy in Art Education

GÖNÜLTAŞ, Sadrettin, (2010) **Hayat Boyu Öğrenme, Politikalar ve Uygulamalar**(http://212.175.131.61/www.isggm.gov.tr/htdocs/files/hafta/s_gonultas.pdf) 10.04.2012

GÜNDOĞDU, Naci, (2003) Avrupa Birliğine Üye Ülkelerde Bir İstihdam Politikası Aracı Olarak “Yaşam Boyu Öğrenme”.

KARATAŞ, Turan, (2004) **Edebiyat Terimleri Sözlüğü**, Akçağ Yayınları, Ankara

KENAR, Necdet, (2005) **Yaşam Boyu Öğrenme**, <http://www.messegitim.com.tr/ti/587/0/YASAM-BOYU-OGRENME>

KIRIŞOĞLU, Olcay Tekin (2002) **Sanatta Eğitim, Görmek Öğrenmek, Yaratmak** Pegem A Yayıncılık, Ankara.

KIVRAK, Ersin, (2007) **Avrupa Birliği ve Türkiye’de Yaşam Boyu Öğrenme Politikaları ve İstihdam İlişkisinin Değerlendirilmesi**, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Yönetimi ve Politikası Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

LO, Mei-Lan (2008) **Cross-cultural Study of Art-teacher Education in Taiwan and England**, (Edited by Richard Hickman Series editor: John Steer) Research in Art, Design Education

ROMANS, Mervyn (2005) **Histories of Art And Design Education: Collected Essays**, UK

OKAN AKIN, Nalan (2006) **İlköğretim Görsel Sanatlar Eğitiminde Estetik Öğretimi** Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara

ÖZDEN, Yüksel (2009) **Öğrenme Öğretme** Pegem A Yayıncılık, Ankara

SARI, Saadettin (1997), **Resim-İş Öğretmenlerinin Yetiştirilmesi**, Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi, Sayı, 2

SAN, İnci,(1983) **Sanat Eğitimi Kuramları**, Tan Yayınları, Ankara

SEYLAN, Ali, (2004) **Sanat-Teknoloji İşbirliği Ekseninde Sanat Eğitiminde Yeni Yönelimler**, Gazi Üniversitesi Sanat Eğitimi Sempozyumu, Ankara

SMİTH, Ralph, A. (2004) **Aesthetic Education: Questions and Issues** (EİSNER Elliot W., DAY Michael) Handbook of Research and Policy in Art Education

SOĞANCI, İsmail Özgür (2011) **Türkiye’de Görsel Kültür: Uluslar arası Öğrenci Kitesine Yönelik Uygulama Örneği**, 1. Sanat ve Eğitimi Sempozyumu, Başkent Üniversitesi, Bildiri Kitabı,Ankara

STANKIEWICZ, Mary Ann, AMBURGY, Patrica M, BOLİN, Paul E.(2004) **Questioning the Past:Contexts, in 19th-Century Art Education** (EİSNER Elliot W., DAY Michael) Handbook of Research and Policy in Art Education

YILDIRIM, Ali (2011) **Öğretmen Eğitiminde Çatışma Alanları ve Yeniden Yapılanma**, Uluslararası Eğitim Programları ve Öğretim Çalışmaları Dergisi, Cilt:1, Sayı:1

YILMAZ, Serdar (2011) **Güzel Sanatlar Eğitiminde Gelişen ve Değişen Kavramlar ve Tanımlar**, 1. Sanat ve Eğitimi Sempozyumu, Başkent Üniversitesi, Bildiri Kitabı,Ankara

ZOR, Aydın (2008) **Yapılandırmacı Yaklaşımına Göre Web Tabanlı Bilgisayar Destekli Sanat Eğitimi** Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara

cache.karaelmas.edu.tr/Erasmus_tr/Dokuman/socratesrehber.pdf 12.04.2012

<http://www.ua.gov.tr> 13.04.2012

<http://ekutup.dpt.gov.tr/plan/plan1.pdf> 16.04.2012

<http://ekutup.dpt.gov.tr/plan/plan2.pdf> 16.04.2012

<http://ekutup.dpt.gov.tr/plan/plan3.pdf> 16.04.2012

<http://ekutup.dpt.gov.tr/plan/plan4.pdf> 16.04.2012

<http://ekutup.dpt.gov.tr/plan/plan5.pdf> 17.04.2012

<http://ekutup.dpt.gov.tr/plan/plan6.pdf> 17.04.2012

<http://ekutup.dpt.gov.tr/plan/plan7.pdf> 17.04.2012

<http://ekutup.dpt.gov.tr/plan/plan8.pdf> 17.04.2012

<http://ekutup.dpt.gov.tr/plan/plan9.pdf> 17.04.2012

<http://mevzuat.meb.gov.tr/html/88.html> 19.04.2012

http://ttkb.meb.gov.tr/dosyalar/surular/8_sura.pdf 20.04.2012

http://ttkb.meb.gov.tr/dosyalar/surular/10_sura.pdf 20.04.2012

http://ttkb.meb.gov.tr/dosyalar/surular/11_sura.pdf 21.04.2012

http://ttkb.meb.gov.tr/dosyalar/surular/12_sura.pdf 21.04.2012

http://ttkb.meb.gov.tr/dosyalar/surular/13_sura.pdf 21.04.2012

http://ttkb.meb.gov.tr/dosyalar/surular/14_sura.pdf 21.04.2012

http://ttkb.meb.gov.tr/dosyalar/surular/15_sura.pdf 22.04.2012

http://ttkb.meb.gov.tr/dosyalar/surular/16_sura.pdf 22.04.2012

http://ttkb.meb.gov.tr/dosyalar/surular/17_sura.pdf 22.04.2012

<http://projeler.meb.gov.tr/pkmtr/> 23.04.2012

<http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/40/135/929.pdf> 23.04.2012

http://www.vuefineart.net/pdfs/1-4_Discipline-Based_Art_Education.pdf
23.04.2012

<http://www.uscollegesearch.org/art-teacher-education-collages.html> 20.05.2012

http://finearts.illinoisstate.edu/art/teacher_education/ 20.05.2012

<http://finearts.illinoisstate.edu/naea/index.html> 21.05.2012

<http://www.newpaltz.edu/arted/> 25.05.2012

<http://www.insea.org/> 29.05.2012

<http://www.aep-arts.org/> 03.06.2012

<http://www.arteducators.org/> 04.06.2012

<http://ussea.webhost.uits.arizona.edu/> 14.06.2012

<http://nasad.arts-accredit.org> 14.06.2012

www.nasaa-arts.org 16.06.2012

<http://www.oaae.net/>16.06.2012

<http://www.fsu.edu/~svad/FIAE/>19.06.2012

[www.pcah.gov /gaa / index.htm](http://www.pcah.gov/gaa/index.htm) 20.06.2012

<http://www.eksperimenta.net/collaboration/e-partners/csea/> 22.06.2012

http://www.cseascea.ca/index.php?option=com_content&view=article&id=46&Itemid=112 22.06.2012

<http://www.arteducators.org/grants/national-art-education-foundation> 23.06.2012

<http://www.wallacefoundation.org/knowledge-center/artseducation/Pages/default.aspx>
24.06.2012

<http://qata.qld.edu.au> 26.06.2012

<http://www.aev.vic.edu.au/> 26.06.2012

<http://www.nsead.org/about/index.aspx> 28.06.2012

<http://www.bdk-online.info/> 01.07.2012

<https://insearesearchshare.wordpress.com/2012/06/02/korea-art-educastion-association-kaea/> 02.07.2012

<http://www006.upp.so-net.ne.jp/artcommunal/lessonplans.htm> 05.07.2012

www.artsusa.org 07.07.2012

<http://www.artscan.com/> 07.07.2012

<http://artstuff.net.au/> 07.07.2012

<http://www.artblah.com/> 08.07.2012

<http://www.accessart.org.uk> 09.06.2012

<http://www.arteducation.com.au/> 09.07.2012

<http://stevegray.com.au/blog/> 10.07.2012

<http://www.artsconnected.org/> 10.07.2012

<http://www.britishmuseum.org/learning/> 12.07.2012

http://www.getty.edu/education/teachers/professional_dev/astw/index.html 12.07.2012

<http://oyegm.meb.gov.tr/www.tanitim/içerik/7> 17.07.2012

http://www.gorsed.org/index.php?option=com_content&view=article&id=49&Itemid=54 18.07.2012

www.abofisi.hacettepe.edu.tr 18.07.2012